

KOMO. Kwaliteit zoals beloofd.

KOMO-BRL 9310

Gepubliceerd d.d. 01-05-2025

Beoordelingsrichtlijn

voor het KOMO® productcertificaat voor

Slakken en slakmengsels voor toepassing in GWW-werken

*Vastgesteld door het
Gezamenlijk College van Deskundigen Grondstoffen & Milieu
d.d. 26-04-2024*

**Aanvaard door de KOMO Kwaliteits- en Toetsingscommissie
d.d. 22-01-2025**

Uitgave: Kiwa Nederland B.V.

Voorwoord

Deze KOMO-beoordelingsrichtlijn (BRL) is opgesteld door het College van Deskundigen Grondstoffen & Milieu, waarin belanghebbende partijen op het gebied van deze BRL zijn vertegenwoordigd. Dit college begeleidt ook de uitvoering van de certificatie op basis van deze BRL en stelt deze zo nodig bij. Waar in deze BRL sprake is van "College van Deskundigen" of CvD is daarmee bovengenoemd college bedoeld.

Deze BRL zal worden gehanteerd door certificatie-instellingen, die hiervoor een licentieovereenkomst hebben met de Stichting KOMO, in samenhang met hun vastgelegde procedures voor certificatie. In deze BRL is vastgelegd aan welke eisen een aanvrager of houder van een KOMO-productcertificaat moet voldoen en de wijze waarop de certificatie-instelling dit beoordeelt. In haar vastgelegde certificatie procedures is de werkwijze vastgelegd zoals die door de certificatie-instelling wordt gehanteerd bij de uitvoering van:

- Het onderzoek voor de verlening en verlenging van een KOMO-productcertificaat op basis van deze BRL.
- De periodieke beoordelingen ten behoeve van de instandhouding van een afgegeven KOMO-productcertificaat op basis van deze BRL.

In de BRL zijn de volgende onderdelen gewijzigd:

- De BRL is uitgebreid met de productvarianten ELO-staalslak, hoogovenslak en koperslak;
- Het toepassingsgebied is uitgebreid met toepassing als toeslagmateriaal in asfalt en toepassing als waterbouwsteen;
- De beoordelingsrichtlijn is volledig herzien en is qua opmaak en indeling ingepast in het KOMO-format.

*Deze BRL is in januari 2026 redactioneel gewijzigd. Dit, naar aanleiding van de publicatie "Tijdelijke regeling verbod en vergunningplicht toepassing LD- en ELO-staalslak" (Staatscourant nr. 25176 d.d. 22 juli 2025). In aanvulling op het Bal stelt deze Tijdelijke regeling specifieke beperkingen aan toepassingen van LD- en ELO-staalslak op of in de landbodem. De aanpassingen die naar aanleiding van deze publicatie zijn gedaan, hebben betrekking op paragraaf 1.4.2, paragraaf 4.5.1 en paragraaf 8.1. De aanpassingen zijn in deze redactioneel gewijzigde versie **geel gemarkeerd**.*

Uitgever:**Kiwa Nederland B.V.**

Sir Winston Churchilllaan 273

Postbus 70

2280 AB RIJSWIJK

Tel. 088 998 44 00

Fax 088 998 44 20

info@kiwa.nl

www.kiwa.nl

© 2025 Kiwa Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Onverminderd de aanvaarding van deze beoordelingsrichtlijn door de KOMO Kwaliteits- en Toetsingscommissie berusten alle rechten bij Kiwa Nederland B.V. Het gebruik van deze beoordelingsrichtlijn door derden, voor welk doel dan ook, is uitsluitend toegestaan nadat een schriftelijke overeenkomst met Kiwa Nederland B.V. is gesloten waarin het gebruiksrecht is geregeld.

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding, algemene bepalingen en algemene eisen	7
1.1.	Inleiding.....	7
1.2.	Onderwerp en toepassingsgebied	7
1.2.1.	Onderwerp.....	7
1.2.2.	Toepassingsgebied	8
1.3.	Geldigheid	8
1.4.	Relatie met de wet- en regelgeving	9
1.4.1.	Europese Verordening bouwproducten (CPR, EU 305/2011)	9
1.4.2.	Besluit bodemkwaliteit en Besluit activiteiten leefomgeving	9
1.5.	Eisen te stellen aan conformiteit beoordelende instellingen.....	9
1.6.	KOMO-productcertificaat	10
1.7.	Merken en aanduidingen	10
2.	Terminologie.....	12
3.	Eisen aan te verwerken producten en/of materialen	14
3.1.	Algemeen	14
3.2.	Verwerkingsvoorschriften.....	14
3.3.	Toelatingsonderzoek en periodieke beoordelingen	14
4.	Eisen te stellen aan het product	15
4.1.	Eisen aan slak(mengsel) voor verhardingslagen.....	15
4.1.1.	Slakmengsel.....	15
4.1.1.1.	Algemeen	15
4.1.1.2.	Samenstelling	15
4.1.1.3.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen.....	15
4.1.1.4.	Korrelverdeling.....	15
4.1.1.5.	Vlakheidsindex.....	16
4.1.1.6.	Los Angelescoëfficiënt	16
4.1.1.7.	Bestendigheid van het hoofdbestanddeel van slakmengsel	16
4.1.1.8.	CBR-waarde en toename	16
4.1.1.9.	Droge dichtheid en optimaal vochtgehalte	17
4.1.2.	Slak	17
4.1.2.1.	Algemeen.....	17
4.1.2.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen.....	17
4.1.2.3.	Korrelverdeling.....	17
4.1.2.4.	Vlakheidsindex.....	17
4.1.2.5.	Los Angelescoëfficiënt	17
4.1.2.6.	Bestendigheid	18
4.1.2.7.	CBR-waarde	18
4.1.2.8.	Droge dichtheid en optimaal vochtgehalte	18
4.1.3.	Gegranuleerde hoogovenslak	18
4.1.3.1.	Algemeen.....	18
4.1.3.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen.....	18
4.1.3.3.	Korrelverdeling.....	18
4.1.3.4.	CBR-waarde	18

4.1.3.5.	Droge dichtheid en optimaal vochtgehalte	19
4.1.4.	Inhoud van het productcertificaat	19
4.2.	Eisen aan slak(mengsel) voor straatlagen	19
4.2.1.	Slakmengsel	19
4.2.1.1.	Algemeen	19
4.2.1.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen	19
4.2.1.3.	Korrelverdeling	19
4.2.1.4.	Bestendigheid van het hoofdbestanddeel van slakmengsel	19
4.2.1.5.	CBR-waarde en toename	19
4.2.2.	Slak	20
4.2.2.1.	Algemeen	20
4.2.2.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen	20
4.2.2.3.	Korrelverdeling	20
4.2.2.4.	Bestendigheid	20
4.2.2.5.	CBR-waarde	21
4.2.3.	Gegranuleerde hoogovenslak	21
4.2.3.1.	Algemeen	21
4.2.3.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen	21
4.2.3.3.	Korrelverdeling	21
4.2.3.4.	CBR-waarde	21
4.2.4.	Inhoud van het productcertificaat	21
4.3.	Eisen voor toepassing van slak als toeslagmateriaal in asfalt	21
4.3.1.	Slak	21
4.3.1.1.	Algemeen	21
4.3.1.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen	22
4.3.1.3.	Korrelverdeling	22
4.3.1.4.	Kwaliteit zeer fijn materiaal	22
4.3.1.5.	Vlakheidsindex	22
4.3.1.6.	Hoekigheid	23
4.3.1.7.	Percentage gebroken oppervlak	23
4.3.1.8.	Los Angelescoëfficiënt	23
4.3.1.9.	Polijstgetal	23
4.3.1.10.	Volumebestendigheid	23
4.3.1.11.	Vorst-dooibestandheid	23
4.3.1.12.	Gehalte aan grove, lichtgewicht verontreinigingen	23
4.3.2.	Inhoud van het productcertificaat	23
4.4.	Eisen voor toepassing van slak als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen	23
4.4.1.	Fijne sorteringen slak	24
4.4.1.1.	Algemeen	24
4.4.1.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen	24
4.4.1.3.	Korrelverdeling	24
4.4.1.4.	Vlakheidsindex	24
4.4.1.5.	Los Angelescoëfficiënt	24
4.4.1.6.	Volumebestendigheid van ELO-staalslak en LD-staalslak	24
4.4.1.7.	Bestandheid tegen vriezen en dooien (Optioneel)	25
4.4.2.	Grove sorteringen slak	25
4.4.2.1.	Algemeen	25
4.4.2.2.	Aanwezigheid vreemde bestanddelen	25
4.4.2.3.	Korrelverdeling	25

4.4.2.4.	Percentage steenstukken met een lengte/dikte-verhouding > 3	26
4.4.2.5.	Weerstand tegen breuk	26
4.4.2.6.	Bestandheid tegen vocht van ELO-staalslak en LD-staalslak	26
4.4.2.7.	Bestandheid tegen vriezen en dooien (Optioneel)	26
4.4.2.8.	Gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer bestaan in ELO-staalslak en LD-staalslak	26
4.4.3.	Inhoud van het productcertificaat	26
4.5.	Eisen vanuit wet- en regelgeving	27
4.5.1.	Eisen vanuit Besluit en Regeling bodemkwaliteit en toepassingsvoorwaarden	27
5.	Eisen aan certificaathouder en de interne kwaliteitsbewaking	28
5.1.	Algemeen	28
5.1.1.	Beleid van de organisatie	28
5.1.2.	Beheer kwaliteitssysteem	28
5.1.3.	Interne beoordeling van de beheersing en borging	28
5.1.4.	Middelen en personeel voor verificaties	28
5.2.	Beheersing van documenten en registraties	28
5.3.	Procesbeheersing	29
5.4.	Tekortkomingen	29
5.4.1.	Beheersing van producten met tekortkomingen	29
5.4.2.	Klachtenbehandeling	29
5.5.	Keuring en beproeving	29
5.5.1.	Keurings-, meet- en beproevingsmiddelen	29
5.5.2.	Ingangscontrolle	29
5.5.3.	Productiecontrole	30
5.5.4.	Monsterneming	30
5.5.4.1.	Algemeen	30
5.5.4.2.	Definitie van partijen	30
5.5.4.3.	Grepn	30
5.5.4.4.	Monsters	30
5.5.4.5.	Wijze van monsterneming	31
5.5.4.6.	Registraties monsterneming	31
5.5.4.7.	Samenstellen van mengmonsters	32
5.5.5.	Uitbesteding monsterneming en analyses	32
5.6.	Keuringsfrequentie	32
5.6.1.	Algemeen	32
5.6.2.	Aanpassing van de keuringsfrequentie	34
5.7.	Toetsing	35
5.7.1.	Algemeen	35
5.7.2.	Vaste keuringsfrequentie	36
5.7.3.	Variabele keuringsfrequentie	36
5.8.	Wijzigingen in het productieproces	36
6.	Externe conformiteitsbeoordelingen	37
6.1.	Algemeen	37
6.2.	Toelatingsonderzoek	37
6.2.1.1.	Aantal bepalingen	37
6.2.1.2.	Toetsing	38
6.3.	Aard en frequentie periodieke beoordelingen	39
6.3.1.	Algemeen	39

6.3.2.	Verificatie.....	39
6.3.2.1.	Kwaliteit van producten.....	39
6.3.2.2.	Uitvoering van laboratoriumproeven.....	39
6.3.2.3.	Monsterneming	40
6.4.	Tekortkomingen	41
6.4.1.	Weging van tekortkomingen.....	41
6.4.2.	Onderzoek bij klachten.....	41
6.5.	Tijdelijk geen productie c.q. levering	41
7.	Eisen te stellen aan de certificatie-instelling.....	42
7.1.	Algemeen	42
7.2.	Certificatiepersoneel	42
7.2.1.	Competentie criteria certificatie personeel	42
7.2.2.	Kwalificatie certificatiepersoneel	43
7.3.	Rapportage toelatingsonderzoek en periodieke beoordelingen	43
7.4.	Beslissingen over productcertificaat	43
7.5.	Rapportage aan het College van Deskundigen	43
7.6.	Interpretatie van eisen	43
8.	LIJST VAN VERMELDE DOCUMENTEN	44
8.1.	Wet- en regelgeving	44
8.2.	Normatieve documenten.....	44
BIJLAGE A:	Bepalingsmethode volumebestendigheid	47

1. Inleiding, algemene bepalingen en algemene eisen

1.1. Inleiding

Op basis van de voorschriften in deze KOMO-beoordelingsrichtlijn (BRL) wordt een KOMO-productcertificaat afgegeven voor slakken en slakmengsels voor toepassing in GWW-werken. Met dit productcertificaat kan de certificaathouder aan zijn afnemers aantonen dat een deskundige onafhankelijke organisatie toeziet op het productieproces van de certificaathouder, de kwaliteit van het product en de kwaliteitsborging daaromtrent. Hierdoor mag ervan uitgegaan worden dat het product de kenmerken bezit zoals deze in voorliggende BRL zijn vastgelegd.

De in deze BRL vastgelegde eisen worden door de certificatie-instellingen, die hiervoor geaccrediteerd zijn door de Raad voor Accreditatie, dan wel hiervoor een aanvraag hebben ingediend, en die daarvoor een licentieovereenkomst hebben met de Stichting KOMO, gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag voor de afgifte en instandhouding van een KOMO-productcertificaat voor:

- *LD-staalslak / LD-staalslakmengsel / ELO-staalslak / gebroken hoogovenslak / gegranuleerde hoogovenslak / hoogovenslakmengsel* voor toepassing in verhardingslagen van steenmengsel (wegfunderingslagen en halfverhardingen) als bedoeld in paragraaf 80.11 tot en met 80.17 van de Standaard RAW Bepalingen;
- *LD-staalslak / LD-staalslakmengsel / gebroken hoogovenslak / gegranuleerde hoogovenslak* voor toepassing in straatlagen als bedoeld in paragraaf 83.11 tot en met 83.17 van de Standaard RAW Bepalingen;
- *LD-staalslak / ELO-staalslak* voor toepassing als toeslagmateriaal in asfalt;
- *LD-staalslak / ELO-staalslak / koperslak* voor toepassing als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen in kust- en oeverwerken (waterbouwsteen) als bedoeld in paragraaf 52.31 tot en met 52.37 van de Standaard RAW Bepalingen.

Naast de eisen die in deze BRL zijn vastgelegd stellen de certificatie-instellingen aanvullende eisen in de zin van algemene procedure-eisen voor certificatie, zoals vastgelegd in hun interne certificatie-procedures.

1.2. Onderwerp en toepassingsgebied

1.2.1. Onderwerp

In deze beoordelingsrichtlijn zijn alle relevante eisen opgenomen met betrekking tot de civieltechnische eigenschappen van slakken en slakmengsels voor specifieke toepassingen in GWW-werken. Daarnaast stelt deze beoordelingsrichtlijn eisen aan het door de producent te hanteren kwaliteitssysteem bij de productie van slakken en slakmengsels.

Slakken ontstaan als vloeibaar gesteente (smelt) bij de thermische ontsluiting (reductie) van ertsen of de raffinage van vloeibare metalen. Na afkoelen van de smelt ontstaat een steenachtig materiaal, de slak.

Slakmengsels worden verkregen door de gebroken en/of afgezeefde slak te mengen met een hydraulisch bindmiddel en eventueel andere steenachtige materialen.

1.2.2. Toepassingsgebied

Deze BRL heeft betrekking op specifieke toepassingen binnen het toepassingsgebied van GWW-werken.

Slakken zijn bedoeld om te worden toegepast als:

- verhardingslaag (wegfundering en halfverhardingen);
- straatlaag als onderdeel in een elementenverharding (bestrating);
- toeslagmateriaal in asfalt;
- waterbouwsteen (steenbestorting, ballastlaag, vullaag en/of filterlaag) in kust- en oeverwerken.

Slakmengsel is bedoeld om te worden toegepast als:

- verhardingslaag (wegfundering en halfverhardingen);
- straatlaag als onderdeel in een elementenverharding (bestrating).

Opmerking:

Voor toepassing van slak als vulstof in asfalt wordt verwezen naar KOMO BRL 9041 Vulstof voor asfalt.

1.3. Geldigheid

Deze versie van de BRL 9310 vervangt:

- BRL 9310 LD-staalslakmengsel voor toepassing in de wegenbouw en LD-staalslak voor toepassing in de wegenbouw d.d. 25-10-2016;
- BRL 9328 ELO-staalslak voor toepassing in de wegenbouw en kust- en oeverwerken en als beton toeslagmateriaal d.d. 24-04-2008 met wijzigingsblad d.d. 31-12-2014
- de huidige BRL-en 9310 en 9328 komen te vervallen, tegelijk met de beëindiging van de geldigheid van de KOMO-certificaten afgegeven op basis van BRL 9310 d.d. 25-10-2016.

Bij het inwerkingtreden van deze beoordelingsrichtlijn geldt de volgende overgangsregeling:

- deze BRL is van kracht vanaf de datum dat de KKTC deze heeft aanvaard;
- bestaande certificaathouders mogen de gewijzigde BRL direct toepassen;
- na publicatie van deze vernieuwde BRL 9310 mogen geen nieuwe certificaten meer worden afgegeven op de huidige (vorige) versies van de BRL 9310 en BRL 9328
- bestaande KOMO-certificaten afgegeven op basis van BRL 9310 d.d. 25-10-2016 en BRL 9328 d.d. 24-04-2008 met wijzigingsblad d.d. 31-12-2014 verliezen hun geldigheid 6 maanden na inwerkingtreding van deze BRL.

De geldigheidsduur van het KOMO-productcertificaat is onbeperkt. De geldigheidsduur kan worden beperkt (beëindigd) door onder meer:

- een wijziging van deze beoordelingsrichtlijn;
- het niet voldoen van de certificaathouder aan zijn verplichtingen.

1.4. Relatie met de wet- en regelgeving

1.4.1. Europese Verordening bouwproducten (CPR, EU 305/2011)

Op de producten die behoren tot het toepassingsgebied van deze beoordelingsrichtlijn zijn de volgende geharmoniseerde Europese normen van toepassing:

1. EN 13242 op:
 - slak voor toepassing als verhardingslaag en straatlaag,
 - slak voor de toepassing als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen;
2. EN 13043 op slak voor toepassing als toeslagmateriaal in asfalt;
3. EN 13383-1 op slak voor de toepassing als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen.

De uitspraken in de op basis van deze BRL afgegeven productcertificaten mogen niet worden gebruikt ter vervanging van de CE-markering en/of de bijbehorende Prestatieverklaring.

1.4.2. Besluit bodemkwaliteit en Besluit activiteiten leefomgeving

In het kader van de Omgevingswet stellen het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) regels voor hergebruik van bouwstoffen. De Regeling bodemkwaliteit 2022 (Rbk 2022) bevat nadere uitwerkingen van onderwerpen uit het Besluit bodemkwaliteit. **In aanvulling op het Bal stelt de "Tijdelijke regeling verbod en vergunningplicht toepassing LD- en ELO-staalslak" specifieke beperkingen aan toepassingen van LD- en ELO-staalslak op of in de landbodem.**

Deze wet- en regelgeving beoogt kwaliteitsborging bij bodembeheer en stelt voorwaarden aan het verhandelen en toepassen van bouwstoffen en is daarmee ook van toepassing op de producten waarop deze BRL betrekking heeft.

Voor de afgifte van een NL-BSB productcertificaat voor slakken en slakmengsels voor toepassing in GWW-werken wordt verwezen naar BRL 9345.

1.5. Eisen te stellen aan conformiteit beoordelende instellingen

Ten aanzien van de eisen die opgenomen zijn in deze beoordelingsrichtlijn kan de aanvrager, in het kader van externe controle, rapporten van conformiteit beoordelende instellingen overleggen om aan te tonen dat aan de eisen van deze BRL wordt voldaan. Er zal moeten worden aangetoond dat de betreffende inspectie-, analyse-, test- en/of evaluatierapporten zijn opgesteld door een instelling die voor het betreffende onderwerp voldoet aan de betreffende accreditatienorm die van toepassing is, te weten:

- NEN-EN-ISO/IEC 17020 voor inspectie-instellingen,
- NEN-EN-ISO/IEC 17021-1 voor instellingen die managementsystemen certificeren,
- NEN-EN-ISO/IEC 17025 voor laboratoria,
- NEN-EN-ISO/IEC 17065 voor instellingen die producten, processen en diensten certificeren.

Een instelling wordt geacht aan deze criteria te voldoen wanneer een accreditatie-certificaat voor het betreffende onderwerp kan worden overgelegd, afgegeven door de Raad voor Accreditatie (RvA) of een andere accreditatieinstelling die geaccepteerd is als lid van een multilaterale overeenkomst inzake de wederzijdse erkenning en acceptatie van accreditatie, die binnen EA, IAF en ILAC zijn opgesteld. Indien geen accreditatie-certificaat kan worden overgelegd zal de certificatie-instelling zelf beoordelen of aan de accreditatiecriteria is voldaan.

1.6. KOMO-productcertificaat

Op basis van deze beoordelingsrichtlijn worden KOMO-productcertificaten afgegeven. De uitspraken in dit productcertificaat zijn gebaseerd op de eisen in hoofdstuk 3, 4 en 5 van deze BRL waarbij tevens aangegeven is welke aspecten voor ieder type product worden opgenomen in het productcertificaat.

Voor de volgende type producten kunnen productcertificaten worden afgegeven:

- *LD-staalslak / LD-staalslakmengsel / ELO-staalslak / gebroken hoogovenslak / gegranuleerde hoogovenslak / hoogovenslakmengsel* voor toepassing in verhardingslagen van steenmengsel;
- *LD-staalslak / LD-staalslakmengsel / gebroken hoogovenslak / gegranuleerde hoogovenslak* voor toepassing in straatlagen;
- *LD-staalslak / ELO-staalslak* voor toepassing als toeslagmateriaal in asfalt;
- *LD-staalslak / ELO-staalslak / koperslak* voor toepassing in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen in kust- en oeverwerken.

Het af te geven productcertificaat moet overeenkomen met het model-productcertificaat zoals dat voor deze versie van de BRL op de website van KOMO (www.komo.nl) wordt gepubliceerd.

1.7. Merken en aanduidingen

Op de leveringsdocumenten waarop het afgegeven productcertificaat betrekking heeft, dienen navolgende merken en aanduidingen op een deugdelijke en duidelijke wijze te worden aangebracht:

- het KOMO® beeld-/woordmerk gevolgd door het certificaat nummer zonder versie aanduiding;
- de naam van de certificaathouder;
- de productielocatie;
- de productnaam, product en sortering;
- de mengselsamenstelling;
- de productiedatum en/of codering (facultatief);
- de toepassing.

De uitvoering van het KOMO-beeldmerk is als volgt:

De uitvoering van het KOMO-woordmerk is als volgt:

KOMO®

Het certificatiemerkteken dient op een zodanige wijze te worden aangebracht dat er geen verwarring kan ontstaan met enig ander merkteken.

Daarnaast mag een QR-merk worden aangebracht dat verwijst naar de gegevens van het betreffende productcertificaat op de website van KOMO.

Na afgifte van het KOMO-productcertificaat mag dit KOMO-beeldmerk door de certificaathouder ook worden gebruikt bij zijn publieke uitingen ten aanzien van zijn gecertificeerde activiteiten zoals

aangegeven in het “Reglement voor het gebruik van de KOMO-merken” zoals dat wordt gepubliceerd op de KOMO-website.

2. Terminologie

Zie voor een verklaring van de terminologie zoals die in deze KOMO-beoordelingsrichtlijn gebruikt wordt voor certificatie de begrippenlijst op de website van de Stichting KOMO (www.komo.nl).

Greep

Een greep is de hoeveelheid materiaal die in één handeling uit één partij is genomen.

Hydraulisch bindmiddel

Onder hydraulisch bindmiddel wordt verstaan een bindmiddel bestaande uit een of meer minerale componenten dat onder invloed van water en/of luchtvochtigheid verhardt.

Mengmonster

Een mengmonster is een monster dat is samengesteld uit verschillende grepen, waarbij de identiteit van de oorspronkelijke grepen door menging verloren is gegaan.

Nominale bovengrens *D*

Onder de nominale bovengrens van een sortering wordt verstaan de zeefmaat waarmee de bovengrens van een sortering wordt aangeduid.

Nominale ondergrens *d*

Onder de nominale ondergrens van een sortering wordt verstaan de zeefmaat waarmee de ondergrens van een sortering wordt aangeduid.

Partij

Een partij is een hoeveelheid materiaal die met betrekking tot de keuring als een eenheid wordt beschouwd.

Producent

De partij die de slakken bewerkt (d.m.v. breken, zeven en mengen) tot een eindproduct.

Productielocatie

De productielocatie van slakken en slakmengsels is de locatie waar het materiaal wordt bewerkt (d.m.v. breken, zeven en mengen) tot een eindproduct.

Slak

Onder slak wordt verstaan een steenachtig materiaal dat is vrijgekomen bij het bereiden van materialen met als belangrijkste grondstof erts of schroot.

Hoogovenslak: slak die is vrijgekomen bij de bereiding van ruwijzer in een hoogoven. Afhankelijk van de productiewijze worden gebroken (luchtgekoelde) hoogovenslak en gegranuleerde hoogovenslak (hoogovenslakkenzand) onderscheiden.

Koperslak: slak die is vrijgekomen bij de bereiding van koper.

ELO-staalslak (elektro-ovenslak): slak die is vrijgekomen bij de bereiding van ongelegeerd koolstofstaal of roestvast staal in een elektro-oven.

LD-staalslak: slak die vrijkomt bij de bereiding van staal volgens de methode van Linz-Donawitz.

Slakmengsel

Slakmengsel is een steenachtig materiaal bestaande uit een mengsel van afgezeefde en/of gebroken slak (de hoofdcomponent) en een hydraulisch bindmiddel en/of steenachtig toeslagmateriaal.

Hoogovenslakmengsel: een mengsel van gebroken hoogovenslak, gegranuleerde hoogovenslak en eventueel LD-staalslak.

LD-staalslakmengsel: een mengsel van LD-staalslak, gegranuleerde hoogovenslak en eventueel een steenachtig toeslagmateriaal (max. 35 % (m/m)).

Steenachtig toeslagmateriaal

Steenachtig toeslagmateriaal is een steenachtig materiaal van natuurlijke herkomst of een recyclinggranulaat afkomstig van de bewerking van bouw-, renovatie- en sloopafval en vergelijkbare steenachtige bedrijfsafvalstoffen.

Straatlaag

Onder straatlaag wordt verstaan het laagje granulair materiaal waarin wordt gestraat, eventueel van een andere samenstelling dan het materiaal waarop de straatlaag wordt aangebracht.

Verhardingslaag

Onder verhardingslaag wordt verstaan een halfverharding of een funderingslaag in een asfalt-, beton-, of elementenverharding.

3. Eisen aan te verwerken producten en/of materialen

In dit hoofdstuk zijn opgenomen de eisen te stellen aan de eigenschappen van de tijdens de productie van het onder deze BRL te certificeren product toegepaste grondstoffen, materialen en producten.

3.1. Algemeen

Aan de grondstoffen, producten en/of materialen (incl. halfproducten) die bij de productie worden verwerkt/toegepast worden de volgende eisen gesteld:

De producent beschikt over een procedure voor de acceptatie van de te gebruiken grondstoffen, met vastlegging van de criteria en welke grondstoffen worden gebruikt.

Bij inname van steenachtig toeslagmateriaal van natuurlijke herkomst dient dit tevens te voldoen aan de criteria voor een niet-vormgegeven bouwstof of schone grond (klasse landbouw/natuur); recyclinggranulaat dient aantoonbaar te voldoen aan de eisen uit BRL 2506-2.

De producent moet ervoor zorgdragen dat grondstoffen niet worden gebruikt of verwerkt voordat is vastgesteld dat de producten voldoen aan de door de producent gestelde eisen.

3.2. Verwerkingsvoorschriften

De toe te passen grondstoffen, materialen en halfproducten moeten worden toegepast/verwerkt overeenkomstig de bijbehorende verwerkingsvoorschriften en/of toepassingsvoorwaarden.

De producent dient in dat verband een beschrijving van het productieproces van slakmengsel en slak in het handboek op te nemen. Hierbij dienen ook de mengselsamenstelling(en) te worden vastgelegd,

De producent moet ervoor zorgdragen dat grondstoffen niet worden gebruikt of verwerkt voordat is vastgesteld dat de producten voldoen aan de door de producent gestelde eisen.

3.3. Toelatingsonderzoek en periodieke beoordelingen

De certificatie-instelling controleert of de toe te passen grondstoffen en mengverhouding voldoen aan de acceptatievoorwaarden en vastgelegde receptuur.

4. Eisen te stellen aan het product

In dit hoofdstuk zijn de eisen te stellen aan het product in relatie tot de civieltechnische toepassing opgenomen, evenals de bepalingsmethoden en de grenswaarden om vast te stellen dat aan deze eisen wordt voldaan.

4.1. Eisen aan slak(mengsel) voor verhardingslagen

4.1.1. Slakmengsel

4.1.1.1. Algemeen

Slakmengsel voor verhardingslagen (zijnde hoogovenslakmengsel of LD-staalslakmengsel) wordt gekarakteriseerd op basis van EN 14227-2.

De eisen waaraan de productkenmerken van slakmengsel moeten voldoen voor toepassing in verhardingslagen zijn ontleend aan paragraaf 80.16 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.1.1.2. Samenstelling

Hoogovenslakmengsel mag maximaal 25 % (m/m) LD-staalslak bevatten. In het materiaal op de zeef 22,4 mm mag in deze slakmengsels geen LD-staalslak voorkomen.

4.1.1.3. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slakmengsel mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.1.1.4. Korrelverdeling

Voor toepassing in verhardingslagen worden drie graderingen onderscheiden:

- 0/8 mm,
- 0/22,4 mm,
- 0/45 mm.

De korrelverdeling van slakmengsel, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 1 genoemde criteria.

Tabel 1. Korrelverdeling slakmengsel

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)		
	0/8 mm	0/22,4 mm	0/45 mm
63 mm	-	-	100
45 mm	-	-	90 – 100
31,5 mm	-	100	-
22,4 mm	-	90 – 100	-
16 mm	100	-	60 – 90
8 mm	90 – 100	40 – 85	-
4 mm	60 – 90	-	30 – 60

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)		
	0/8 mm	0/22,4 mm	0/45 mm
2 mm	30 – 70	10 – 55	15 – 40
1 mm	20 – 50	-	-

4.1.1.5. Vlakheidsindex

De vlakheidsindex van slakmengsel 0/22 en 0/45 mm, bepaald in overeenstemming met EN 933-3, dient ten hoogste 20 te bedragen.

4.1.1.6. Los Angelescoëfficiënt

De Los Angelescoëfficiënt van slakmengsel 0/22 en 0/45 mm, bepaald in overeenstemming met EN 1097-2, dient ten hoogste 60 te bedragen.

Indien het mengsel uit meerdere bestanddelen bestaat, mag de Los Angelescoëfficiënt van slakmengsel ook van de afzonderlijke bestanddelen worden bepaald. In dat geval dient de Los Angelescoëfficiënt van elk van de bestanddelen ten hoogste 60 te bedragen.

4.1.1.7. Bestendigheid van het hoofdbestanddeel van slakmengsel

4.1.1.7.1. DICALCIUMSILICAATBESTENDIGHEID VAN GEBROKEN HOOGOVENSLAK IN HOOGOVENSLAKMENGSSEL

Gebroken hoogovenslak in hoogovenslakmengsel moet dicalciumsilicaatbestendig zijn, bepaald in overeenstemming met paragraaf 19.1 van EN 1744-1.

4.1.1.7.2. IJZERBESTENDIGHEID VAN GEBROKEN HOOGOVENSLAK IN HOOGOVENSLAKMENGSSEL

Gebroken hoogovenslak in hoogovenslakmengsel moet ijzerbestendig zijn, bepaald in overeenstemming met paragraaf 19.2 van EN 1744-1.

4.1.1.7.3. VOLUMEBESTENDIGHEID VAN LD-STAAKSLAK IN LD-STAAKSLAKMENGSSEL

De volume-expansie van LD-staalslak in LD-staalslakmengsel, bepaald in overeenstemming met Bijlage A mag maximaal 5 % (V/V) bedragen.

4.1.1.8. CBR-waarde en toename

De CBR-waarde van slakmengsel onmiddellijk na bereiding van de proefstukken en de toename van de CBR-waarde na 28 dagen, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dienen te voldoen aan de in tabel 2 genoemde criteria.

Tabel 2. CBR-waarde slakmengsel

Eigenschap	0/8 mm	0/22,4 mm	0/45 mm
CBR-waarde na 0 dagen	≥ 30 %	≥ 50 %	≥ 50 %
Toename CBR-waarde na 28 dagen	≥ 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %

Toelichting:

De toename van de CBR-waarde wordt berekend als $\frac{CBR\ na\ 28\ dagen - CBR\ na\ 0\ dagen}{CBR\ na\ 0\ dagen} \times 100\ %$.

4.1.1.9. Droge dichtheid en optimaal vochtgehalte

De droge dichtheid en optimaal vochtgehalte van het slakmengsel, bepaald in overeenstemming met EN 13286-2, dienen te worden vastgelegd.

4.1.2. Slak

4.1.2.1. Algemeen

Slak voor verhardingslagen (zijnde gebroken hoogovenslak, ELO-staalslak of LD-staalslak) wordt gekarakteriseerd op basis van EN 13285.

De eisen waaraan de productkenmerken van slak moeten voldoen voor toepassing in verhardingslagen zijn ontleend aan paragraaf 80.16 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.1.2.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.1.2.3. Korrelverdeling

Voor toepassing in verhardingslagen worden twee graderingen onderscheiden:

- 0/16 mm,
- 0/31,5 mm.

De korrelverdeling van slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 3 genoemde criteria.

Tabel 3. Korrelverdeling slak

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)	
	0/16 mm	0/31,5 mm
63 mm	-	100
31,5 mm	100	75 – 100
16 mm	75 – 100	50 – 90
8 mm	50 – 90	30 – 75
4 mm	30 – 75	20 – 60
2 mm	20 – 60	13 – 45
1 mm	13 – 45	8 – 35
0,500 mm	8 – 35	5 – 25
0,063 mm	0 – 9	0 – 7

4.1.2.4. Vlakheidsindex

De vlakheidsindex van slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-3, dient ten hoogste 20 te bedragen.

4.1.2.5. Los Angelescoëfficiënt

De Los Angelescoëfficiënt van slak, bepaald in overeenstemming met EN 1097-2, dient ten hoogste 60 te bedragen.

4.1.2.6. Bestendigheid

4.1.2.6.1. DICALCIUMSILICAATBESTENDIGHEID VAN GEBROKEN HOOGOVENSLAK

Gebroken hoogovenslak moet dicalciumsilicaatbestendig zijn, bepaald in overeenstemming met paragraaf 19.1 van EN 1744-1.

4.1.2.6.2. IJZERBESTENDIGHEID VAN GEBROKEN HOOGOVENSLAK

Gebroken hoogovenslak moet ijzerbestendig zijn, bepaald in overeenstemming met paragraaf 19.2 van EN 1744-1.

4.1.2.6.3. VOLUMEBESTENDIGHEID VAN ELO-STAALSLAK EN LD-STAALSLAK

De volume-expansie van ELO-staalslak en LD-staalslak, bepaald in overeenstemming met Bijlage A, mag maximaal 5 % (V/V) bedragen.

4.1.2.7. CBR-waarde

De CBR-waarde van slak onmiddellijk na bereiding van de proefstukken, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dient ten minste 50 % te bedragen.

4.1.2.8. Droge dichtheid en optimaal vochtgehalte

De droge dichtheid en optimaal vochtgehalte van slak, bepaald in overeenstemming met EN 13286-2, dienen te worden vastgelegd.

4.1.3. Gegranuleerde hoogovenslak

4.1.3.1. Algemeen

Gegranuleerde hoogovenslak voor verhardingslagen wordt gekarakteriseerd op basis van EN 13242.

De eisen waaraan de productkenmerken van gegranuleerde hoogovenslak moet voldoen voor toepassing in verhardingslagen zijn ontleend aan artikel 80.16.11 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.1.3.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Gegranuleerde hoogovenslak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.1.3.3. Korrelverdeling

De korrelverdeling van gegranuleerde hoogovenslak, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 4 genoemde criteria.

Tabel 4. Korrelverdeling gegranuleerde hoogovenslak

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)
4 mm	90 – 100
0,063 mm	0 – 10

4.1.3.4. CBR-waarde

De CBR-waarde van gegranuleerde hoogovenslak onmiddellijk na bereiding van de proefstukken, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dient ten minste 12 % te bedragen.

4.1.3.5. Droge dichtheid en optimaal vochtgehalte

De droge dichtheid en optimaal vochtgehalte van gegraneerde hoogovenslak, bepaald in overeenstemming met EN 13286-2, dienen te worden vastgelegd.

4.1.4. Inhoud van het productcertificaat

Het productcertificaat verklaart dat het betreffende product voldoet aan de toepassingseisen en dat het betreffende product geschikt is voor gebruik in verhardingslagen.

4.2. Eisen aan slak(mengsel) voor straatlagen

4.2.1. Slakmengsel

4.2.1.1. Algemeen

Slakmengsel voor straatlagen (zijnde LD-staalslakmengsel) wordt gekarakteriseerd op basis van EN 14227-2.

De eisen waaraan de productkenmerken van slakmengsel moeten voldoen voor toepassing in straatlagen zijn ontleend aan paragraaf 83.16 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.2.1.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slakmengsel mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.2.1.3. Korrelverdeling

De korrelverdeling van slakmengsel, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 5 genoemde criteria.

Tabel 5. Korrelverdeling slakmengsel

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)
16 mm	100
8 mm	90 – 100
4 mm	60 – 90
2 mm	30 – 70
1 mm	20 – 50
0,063 mm	0 – 9

4.2.1.4. Bestendigheid van het hoofdbestanddeel van slakmengsel

4.2.1.4.1. VOLUMEBESTENDIGHEID VAN LD-STAAKSLAK IN LD-STAAKSLAKMENKSEL

De volume-expansie van LD-staalslak in LD-staalslakmengsel, bepaald in overeenstemming met Bijlage A, mag maximaal 5 % (V/V) bedragen.

4.2.1.5. CBR-waarde en toename

De CBR-waarde van slakmengsel onmiddellijk na bereiding van de proefstukken, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dient ten minste 12 % te bedragen.

De toename van de CBR-waarde van slakmengsel na 28 dagen, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dient ten minste 25 % te bedragen.

Toelichting:

De toename van de CBR-waarde wordt berekend als $\frac{CBR\ na\ 28\ dagen - CBR\ na\ 0\ dagen}{CBR\ na\ 0\ dagen} \times 100\ %$.

4.2.2. Slak

4.2.2.1. Algemeen

Slak voor straatlagen (zijnde gebroken hoogovenslak of LD-staalslak) wordt gekarakteriseerd op basis van EN 13285.

De eisen waaraan de productkenmerken van slak moeten voldoen voor toepassing in straatlagen zijn ontleend aan paragraaf 83.16 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.2.2.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.2.2.3. Korrelverdeling

Voor toepassing in straatlagen worden twee graderingen onderscheiden:

- 0/4 mm,
- 0/8 mm.

De korrelverdeling van slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 6 genoemde criteria.

Tabel 6. Korrelverdeling slak

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)	
	0/4 mm	0/8 mm
11,2 mm	-	100
8 mm	-	85 – 100
4 mm	90 – 100	50 – 90
2 mm	-	30 – 75
0,500 mm	-	0 – 35
0,063 mm	0 – 10	0 – 10

4.2.2.4. Bestendigheid

4.2.2.4.1. DICALCIUMSILICAATBESTENDIGHEID VAN GEBROKEN HOOGOVENSLAK

Gebroken hoogovenslak moet dicalciumsilicaatbestendig zijn, bepaald in overeenstemming met paragraaf 19.1 van EN 1744-1.

4.2.2.4.2. IJZERBESTENDIGHEID VAN GEBROKEN HOOGOVENSLAK

Gebroken hoogovenslak moet ijzerbestendig zijn, bepaald in overeenstemming met paragraaf 19.2 van EN 1744-1.

4.2.2.4.3. VOLUMEBESTENDIGHEID VAN LD-STAALSLAK

De volume-expansie van LD-staalslak, bepaald in overeenstemming met Bijlage A, mag maximaal 10 % (V/V) bedragen.

4.2.2.5. CBR-waarde

De CBR-waarde van slak onmiddellijk na bereiding van de proefstukken, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dient ten minste 12 % te bedragen.

4.2.3. Gegranuleerde hoogovenslak

4.2.3.1. Algemeen

Gegranuleerde hoogovenslak voor straatlagen wordt gekarakteriseerd op basis van EN 13242.

De eisen waaraan de productkenmerken van gegranuleerde hoogovenslak moeten voldoen voor toepassing in straatlagen zijn ontleend aan artikel 83.16.02 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.2.3.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Gegranuleerde hoogovenslak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.2.3.3. Korrelverdeling

De korrelverdeling van gegranuleerde hoogovenslak, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 7 genoemde criteria.

Tabel 7. Korrelverdeling gegranuleerde hoogovenslak

Zeef	Zeefdoorval (% m/m)
4 mm	90 – 100
0,063 mm	0 – 10

4.2.3.4. CBR-waarde

De CBR-waarde van gegranuleerde hoogovenslak onmiddellijk na bereiding van de proefstukken, bepaald in overeenstemming met annex D van EN 14227-2, dient ten minste 12 % te bedragen.

4.2.4. Inhoud van het productcertificaat

Het productcertificaat verklaart dat het betreffende product voldoet aan de toepassingseisen en dat het betreffende product geschikt is voor gebruik in straatlagen.

4.3. Eisen voor toepassing van slak als toeslagmateriaal in asfalt

4.3.1. Slak

4.3.1.1. Algemeen

Slak voor toepassing als toeslagmateriaal in asfalt (zijnde LD-staalslak of ELO-staalslak) wordt gekarakteriseerd op basis van EN 13043.

De eisen waaraan de productkenmerken van slak moeten voldoen voor toepassing als toeslagmateriaal in asfalt zijn ontleend aan paragraaf 81.26.07 en 81.26.08 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.3.1.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen zoals kluiten klei of grove organische bestanddelen bevatten.

4.3.1.3. Korrelverdeling

De korrelverdeling van slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in de tabellen 8 en 9 genoemde criteria.

Tabel 8. Korrelverdeling slak – grof toeslagmateriaal ($D > 2$ mm)

Zeef *	Zeefdoorval (% m/m)
2D mm	100
1,4D mm	98 – 100
D mm	85 – 100
D/2 mm	D/d < 4: - D/d ≥ 4: 20 – 70
D/1,4 mm	D/d < 4: 20 – 80 D/d ≥ 4: -
d mm	0 – 35
d/2 mm	0 – 5
0,063 mm	0 – 4

* Zeefmaten afronden op de beschikbare zeven: 1 mm, 2 mm, 4 mm, 5,6 mm, 8 mm, 11,2 mm en 16 mm.

Tabel 9. Korrelverdeling slak – fijn toeslagmateriaal

Zeef *	Zeefdoorval (% m/m)
2D mm	100
D mm	85 – 100
0,063 mm	0 – 10

* Zeefmaten afronden op de beschikbare zeven: 1 mm, 2 mm en 4 mm.

4.3.1.4. Kwaliteit zeer fijn materiaal

De kwaliteit van het zeer fijne materiaal in slak, bepaald op de fractie 0/0,125 mm in overeenstemming met EN 933-9, dient ten hoogste 10 g MB/kg te bedragen.

4.3.1.5. Vlakheidsindex

De vlakheidsindex van slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-3, dient ten hoogste 20 te bedragen.

4.3.1.6. *Hoekigheid*

De vloeicoëfficiënt van slak (hoekigheid), bepaald in overeenstemming met EN 933-6, dient ten minste 35 te bedragen.

4.3.1.7. *Percentage gebroken oppervlak*

Het gehalte aan (gedeeltelijk) gebroken korrels, bepaald in overeenstemming met EN 933-5, dient ten minste 95 % (m/m) te bedragen.

Het gehalte aan volledig ronde korrels, bepaald in overeenstemming met EN 933-5, dient ten hoogste 1 % (m/m) te bedragen.

4.3.1.8. *Los Angelescoëfficiënt*

De Los Angelescoëfficiënt van slak, bepaald in overeenstemming met EN 1097-2, dient ten hoogste 20 te bedragen.

4.3.1.9. *Polijstgetal*

Voor de toepassing in deklagen dient het polijstgetal van slak, bepaald in overeenstemming met EN 1097-8, dient ten minste 48 te bedragen. Voor de overige toepassingen geldt geen eis.

4.3.1.10. *Volumebestendigheid*

De volume-expansie van slak, bepaald in overeenstemming met Bijlage A, mag ten hoogste 3,5 % (V/V) bedragen.

4.3.1.11. *Vorst-dooibestandheid*

Het massaverlies in de vorst-dooiproef, bepaald in overeenstemming met EN 1367-1, dient ten hoogste 2 % (m/m) te bedragen.

4.3.1.12. *Gehalte aan grove, lichtgewicht verontreinigingen*

Het gehalte aan grove, lichtgewicht verontreinigingen in slak, bepaald in overeenstemming met EN 1744-1, mag ten hoogste 0,1 % (m/m) bedragen.

4.3.2. **Inhoud van het productcertificaat**

Het productcertificaat verklaart dat het betreffende product voldoet aan de toepassingseisen en dat het betreffende product geschikt is voor toepassing als toeslagmateriaal in asfalt.

4.4. **Eisen voor toepassing van slak als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen**

De eisen voor toepassing als waterbouwsteen zijn ontleend aan artikel 52.36.01 en 52.36.02 van de Standaard RAW Bepalingen.

Bij de toepassing van LD-staalslak en ELO-staalslak geldt voor de toepassing als waterbouwsteen in steenbestorting, ballastlaag, vullaag en/of filterlaag in kust- en oeverwerken de sortering 31,5/63 mm (32/63 mm) als ondergrens. Fijnere sorteringen (sorteringen d/D met een d kleiner dan 31,5 mm en/of een D kleiner dan 63 mm) zijn voor toepassing in oppervlaktewaterlichamen of op en in waterbodems uitdrukkelijk niet toegestaan.

4.4.1. Fijne sorteringen slak

4.4.1.1. Algemeen

Fijne sorteringen slak voor toepassing als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen (zijnde ELO-staalslak, LD-staalslak of koperslak) worden gekarakteriseerd op basis van EN 13242.

De eisen waaraan de productkenmerken van slak moeten voldoen voor toepassing als fijne sortering waterbouwsteen zijn ontleend aan artikel 52.36.02 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.4.1.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen in zodanige hoeveelheden bevatten dat deze schadelijk zijn voor de constructieve toepassing van de slak.

4.4.1.3. Korrelverdeling

De korrelverdeling van fijne sorteringen slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-1, dient te voldoen aan de in tabel 10 genoemde criteria, waarbij d groter dan 0 mm moet zijn en D minimaal 16 mm en maximaal 90 mm mag bedragen.

Tabel 10. Korrelverdeling fijne sortering slak d/D mm

Zeef *	Zeefdoorval (% m/m)
2D mm	100
1,4D mm	98 – 100
D mm	90 – 100
1,4d mm	$D < 2d$: -
	$D \geq 2d$: 0 – 50
d mm	$D \leq 2d$: 0 – 20
	$D > 2d$: 0 – 15
d/2 mm	0 – 5

* Zeefmaten afronden op de beschikbare zeven: 1 mm, 2 mm, 4 mm, 5,6 mm, 8 mm, 11,2 mm, 16 mm, 22,4 mm, 31,5 mm, 45 mm, 63 mm, 90 mm, 125 mm en 180 mm.

4.4.1.4. Vlakheidsindex

De vlakheidsindex van slak, bepaald in overeenstemming met EN 933-3, dient ten hoogste 35 te bedragen.

4.4.1.5. Los Angelescoëfficiënt

De Los Angelescoëfficiënt van slak, bepaald in overeenstemming met EN 1097-2, dient ten hoogste 30 te bedragen.

4.4.1.6. Volumebestendigheid van ELO-staalslak en LD-staalslak

De volume-expansie van ELO-staalslak en LD-staalslak, bepaald in overeenstemming met Bijlage A, mag maximaal 3,5 % (V/V) bedragen.

4.4.1.7. Bestandheid tegen vriezen en dooien (Optioneel)

Als slak wordt toegepast op plaatsen waar deze onderhevig is aan vorst- en dooiwisselingen, moet slak bestand zijn tegen vriezen en dooien. Het massaverlies van slak, bepaald in overeenstemming met EN 1367-1, dient hiertoe ten hoogste 4 % (m/m) te bedragen. Als de gemiddelde wateropname van slak, bepaald in overeenstemming met EN 1097-6, ten hoogste 0,5 % (m/m) bedraagt, wordt de slak geacht bestand te zijn tegen vriezen en dooien.

4.4.2. Grove sorteringen slak

4.4.2.1. Algemeen

Grove sorteringen slak voor toepassing als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen (ELO-staalslak, LD-staalslak en koperslak) worden gekarakteriseerd op basis van EN 13383-1.

De eisen waaraan de productkenmerken van slak moeten voldoen voor toepassing als grove sortering waterbouwsteen zijn ontleend aan artikel 52.36.01 van de Standaard RAW Bepalingen.

4.4.2.2. Aanwezigheid vreemde bestanddelen

Slak mag, bepaald op basis van visuele beoordeling, geen vreemde bestanddelen in zodanige hoeveelheden bevatten dat deze schadelijk zijn voor de constructieve toepassing van de slak.

4.4.2.3. Korrelverdeling

De korrelverdeling van grove sorteringen slak, bepaald in overeenstemming met hoofdstuk 5 van EN 13383-2, dient te voldoen aan de in Tabel 11a. Korrelverdeling grove sortering slak d/D mm en $D < 5d$ of de in Tabel 11b. Korrelverdeling grove sortering slak d/D mm en $D \geq 5d$ genoemde criteria, waarbij d groter dan 16 mm moet zijn en D minimaal 125 mm en maximaal 250 mm mag bedragen.

Tabel 11a. Korrelverdeling grove sortering slak d/D mm en $D < 5d$

Zeef *	Zeefdoorval (% m/m)	
2D mm	100	
1,4D mm	98 – 100	
D mm	90 – 100	
1,4d mm	$D < 2d$:	-
	$D \geq 2d$:	0 – 50
d mm	$D \leq 2d$:	0 – 20
	$D > 2d$:	0 – 15
d/2 mm	0 – 5	
Fractie tussen d mm en D mm	$D \leq 2d$:	≥ 80 % (m/m)
	$D > 2d$:	-

Tabel 11b. Korrelverdeling grove sortering slak d/D mm en $D \geq 5d$

Zeef *	Zeefdoorval (% m/m)
2D mm	100
D mm	90 – 100
D/1,4 mm	80 – 100
3d mm	40 – 90
2d mm	10 – 60
d mm	0 – 10

* Zeefmaten afronden op de beschikbare zeven: 8 mm, 11,2 mm, 16 mm, 22,4 mm, 31,5 mm, 45 mm, 63 mm, 90 mm, 125 mm, 180 mm, 250 mm, 360 mm en 500 mm.

4.4.2.4. *Percentage steenstukken met een lengte/dikte-verhouding > 3*

Het percentage steenstukken met een lengte/dikte-verhouding groter dan 3, bepaald in overeenstemming met hoofdstuk 7 van EN 13383-2, dient ten hoogste 30 % (m/m) te bedragen.

4.4.2.5. *Weerstand tegen breuk*

Van 10 steenstukken wordt de druksterkte bepaald in overeenstemming met bijlage A van EN 1926, waarbij uit elk steenstuk één proefstuk wordt geprepareerd.

De gemiddelde druksterkte van de 9 proefstukken met de hoogste druksterkte dient ten minste 60 MPa te bedragen. Van maximaal 2 proefstukken mag de druksterkte kleiner zijn dan 40 MPa.

4.4.2.6. *Bestandheid tegen vocht van ELO-staalslak en LD-staalslak*

Slak moet bestand zijn tegen vocht, bepaald in overeenstemming met hoofdstuk 10 van EN 13383-2. Hiertoe mogen van de onderzochte 20 steenstukken ten hoogste 4 steenstukken uiteenvallen of door afbrokkelen een massaverlies van meer dan 1 % (m/m) geven.

4.4.2.7. *Bestandheid tegen vriezen en dooien (Optioneel)*

Als slak wordt toegepast op plaatsen waar deze onderhevig is aan vorst- en dooiwisselingen, moet slak bestand zijn tegen vriezen en dooien, bepaald in overeenstemming met hoofdstuk 9 van EN 13383-2. Hiertoe mogen van de onderzochte 10 steenstukken ten hoogste 3 steenstukken een open scheur of scheuren vertonen of door afbrokkelen een massaverlies van meer dan 0,5 % (m/m) geven. Als de gemiddelde wateropname van slak, bepaald in overeenstemming met hoofdstuk 8 van EN 13383-2, ten hoogste 0,5 % (m/m) bedraagt, wordt slak geacht bestand te zijn tegen vriezen en dooien.

4.4.2.8. *Gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer bestaan in ELO-staalslak en LD-staalslak*

Het gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer c.q. staal bestaan, bepaald in overeenstemming met proef 25 van de Standaard RAW Bepalingen, mag niet groter zijn dan 1 % (m/m).

4.4.3. **Inhoud van het productcertificaat**

Het productcertificaat verklaart dat het betreffende product voldoet aan de toepassingseisen (optioneel: bestandheid tegen vriezen en dooien) en dat het betreffende product geschikt is voor toepassing als waterbouwsteen in steenbestortingen, ballastlagen, vullagen en filterlagen.

4.5. Eisen vanuit wet- en regelgeving

4.5.1. Eisen vanuit Besluit en Regeling bodemkwaliteit en toepassingsvoorwaarden

De milieu-hygiënische eigenschappen van de materialen die in contact kunnen komen met hemelwater / oppervlaktewater / grondwater dienen, voor zover van toepassing, zodanig te zijn dat deze geen schade kunnen veroorzaken aan de bodem.

Voor zover van toepassing dient de certificaathouder zich ervan te overtuigen dat de door hem geleverde producten voldoen aan de eisen van het 'Besluit bodemkwaliteit' en de "Regeling bodemkwaliteit 2022". Daarnaast gelden thans bijzondere toepassingsvoorwaarden voor LD- en ELO-staalslak vanuit de "Tijdelijke regeling verbod en vergunningplicht toepassing LD- en ELO-staalslak". Daarvoor dient hij na te gaan of voor de betreffende producten een milieu-hygiënische verklaring vereist is en zo ja of deze aanwezig is.

De certificerende instelling overtuigt zich ervan dat de certificaathouder nagaat of een dergelijke verklaring vereist is en zo ja of deze in voorkomende gevallen beschikbaar is.

Het KOMO-productcertificaat op basis van BRL 9310 doet geen uitspraak over productkwaliteit in het kader van het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit 2022. Voor de afgifte van een NL-BSB productcertificaat voor slakken en slakmengsels voor toepassing in GWW-werken wordt verwezen naar BRL 9345.

5. Eisen aan certificaathouder en de interne kwaliteitsbewaking

5.1. Algemeen

De directie van certificaathouder is te allen tijde verantwoordelijk voor de kwaliteit van het productieproces, de interne kwaliteitsbewaking en de kwaliteit van het product. De interne kwaliteitsbewaking moet voldoen aan de eisen zoals vastgelegd in dit hoofdstuk.

5.1.1. Beleid van de organisatie

De directie van de producent moet met betrekking tot de productie van slakmengsel en slak hebben omschreven en vastgelegd:

- het kwaliteitsbeleid;
- de bijbehorende doelstellingen;
- de verplichtingen ten aanzien van de kwaliteit.

De directie moet bewerkstelligen dat dit beleid begrepen, in praktijk gebracht en op peil gehouden wordt op alle niveaus binnen zijn bedrijfsorganisatie.

5.1.2. Beheer kwaliteitssysteem

Binnen de organisatiestructuur moet een functionaris zijn aangewezen die belast is met het beheer en verantwoordelijk is voor het functioneren van het kwaliteitssysteem. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze functionaris moeten zijn vastgelegd.

5.1.3. Interne beoordeling van de beheersing en borging

De producent moet over procedures beschikken en deze op peil houden voor het uitvoeren van interne beoordelingen. Deze beoordelingen worden uitgevoerd om te verifiëren of activiteiten op het gebied van kwaliteit overeenkomen met de geplande maatregelen en om de doeltreffendheid van het kwaliteitssysteem vast te stellen. Het resultaat en de bevindingen van de interne beoordelingen moeten op schrift worden gesteld.

5.1.4. Middelen en personeel voor verificaties

De producent moet interne eisen voor verificatie aangeven, zorgen voor passende middelen en geschoold personeel aanwijzen voor de uitvoering van verificaties.

5.2. Beheersing van documenten en registraties

De beheersing van documenten moet resulteren in:

- beoordeling, goedkeuring en uitgifte van documenten door daartoe bevoegde personen;
- de aanwezigheid van geldende uitgaven van documenten op die plaatsen waar de beheersing en borging van de productie van slak(mengsel) tot stand komt;
- een overzichtelijk en toegankelijk register voor het bijhouden van de geldende uitgaven van de documenten.

Kwaliteitsdocumenten en registraties dienen ten minste 10 jaar te worden bewaard.

5.3. Procesbeheersing

De producent moet de werkzaamheden voor zover die direct invloed hebben op de kwaliteit vaststellen en vastleggen. De producent moet bewerkstelligen dat deze werkzaamheden onder beheerste omstandigheden plaatsvinden. Beheerste omstandigheden moeten de volgende elementen inhouden:

- op schrift gestelde werkvoorschriften (werkplan), die de wijze van vervaardiging beschrijven, indien het ontbreken hiervan een nadelige invloed zou kunnen hebben op:
 - de kwaliteit,
 - het gebruik van fabricagemiddelen en installatie-uitrusting,
 - de werkomstandigheden,
 - het voldoen aan de in deze BRL vastgelegde eisen,
 - het voldoen aan bepaalde kwaliteitsplannen;
- de bewaking en beheersing van daartoe in aanmerking komende proces- en productkenmerken gedurende de vervaardiging (kwaliteitsplan).

De producent dient een beschrijving van het productieproces van slakmengsel en slak in het handboek op te nemen. Hierbij dienen ook de mengselsamenstelling(en) te worden vastgelegd, alsmede de grondstoffen die worden gebruikt.

5.4. Tekortkomingen

5.4.1. Beheersing van producten met tekortkomingen

Het volgende moet zijn vastgelegd:

- wat men onder tekortkomingen verstaat;
- waar producten met een tekortkoming worden opgeslagen;
- wie de beslissingsverantwoordelijkheid heeft ten aanzien van het omgaan met producten met tekortkomingen.

5.4.2. Klachtenbehandeling

De producent moet een register bijhouden van alle ontvangen klachten en de op grond daarvan genomen maatregelen.

5.5. Keuring en beproeving

5.5.1. Keurings-, meet- en beproevingsmiddelen

De producent moet het volgende in zijn kwaliteitssysteem vastleggen:

- vaststellen welke metingen moeten worden verricht, met welke nauwkeurigheid en de daarbij passende keurings-, meet- en beproevingsmiddelen kiezen;
- op voorgeschreven tijden alle keurings-, meet- en beproevingsmiddelen kalibreren.

5.5.2. Ingangscontrole

De producent moet ervoor zorgdragen dat grondstoffen niet worden gebruikt of verwerkt voordat is vastgesteld dat de producten voldoen aan de door de producent gestelde eisen.

5.5.3. Productiecontrole

De productiecontrole bestaat uit het steekproefsgewijs controleren van de productstroom. De frequentie van deze controles hangt af van het niveau en de constantheid van de productkwaliteit. Ten behoeve van de controle wordt de productstroom onderverdeeld in eenheden die als partijen worden beschouwd (zie paragraaf 5.5.4.2). De controle bestaat standaard uit het bepalen van een of meer eigenschappen van één monster per partij. De opeenvolgende analyseresultaten worden gebruikt voor het vaststellen van de keuringsfrequentie.

5.5.4. Monsterneming

5.5.4.1. Algemeen

De monsterneming van graderingen d/D mm met $D \leq 90$ mm dient in overstemming met EN 932-1 te worden uitgevoerd.

De monsterneming van graderingen d/D mm met $D > 90$ mm dient in overstemming met EN 13383-2 te worden uitgevoerd.

5.5.4.2. Definitie van partijen

De producent dient vooraf aan de certificatie-instelling op te geven wat de producent als partij beschouwt. De partijgrootte hangt af van de te bepalen eigenschap(en) en de keuringsfrequentie.

5.5.4.3. Grepen

De greepgrootte moet ten minste gelijk zijn aan de minimale greepgrootte in tabel 12. De individuele grepen moeten van ongeveer gelijke grootte zijn. Hieraan wordt voldaan als alle grepen op dezelfde wijze zijn genomen. Verdere controle door middel van bijvoorbeeld weging is dan niet nodig.

Tabel 12. Minimale greepgrootte

Gradering d/D mm	Te bepalen eigenschap	Minimale greepgrootte
$D \leq 8$ mm	Alle eigenschappen	1,9 kg
$8 < D \leq 22,4$ mm	Alle eigenschappen	3,2 kg
$22,4 < D \leq 45$ mm	Alle eigenschappen	4,5 kg
$45 < D \leq 90$ mm	Alle eigenschappen	6,4 kg
$D > 90$ mm	Gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer bestaan	5 steenstukken
	Overige eigenschappen	Geen aanvullende eis

5.5.4.4. Monsters

Per partij wordt één monster onderzocht. Het minimum aantal grepen per monster is gegeven in tabel 13.

Tabel 13. Minimum aantal grepen per monster

Gradering d/D mm	Te bepalen eigenschap	Minimum aantal grepen per monster
$D \leq 90$ mm	Alle eigenschappen	16
$D > 90$ mm	Gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer bestaan	16
	Overige eigenschappen	Geen aanvullende eis

5.5.4.5. Wijze van monsterneming

De producent dient over een procedure of monsternemingsplan te beschikken waarin per product zijn aangegeven:

- de wijze (techniek) van monsterneming (de monsterneming kan naar keuze plaatsvinden vanaf een transportband, uit de stortstroom, uit een statische partij of bij verplaatsen van een statische partij),
- de grootte van de te bemonsteren (deel)partij,
- de greepgrootte,
- het aantal monsters en aantal grepen.

Indien de monsters van een bewegende of stilstaande transportband worden genomen geldt het volgende:

- de tijdstippen waarop een greep wordt genomen, dienen gelijkmatig of middels loting over de periode waarbinnen een partij wordt geproduceerd, te worden verdeeld,
- per tijdstip mag maximaal één greep worden genomen.

Voor monsterneming uit een statische partij geldt:

- de partij dient op meerdere plaatsen te worden opengetrokken, waarna met bijvoorbeeld een laadschop een representatieve hoeveelheid wordt uitgevlakt in een laag van circa 0,2 à 0,5 m dikte (afhankelijk van de korrelgrootte),
- op elke plaats dient gelijkmatig verdeeld over het oppervlak op een aantal locaties een greep uit de laag te worden genomen,
- per locatie mag maximaal één greep worden genomen.

In het geval dat de stortstroom met behulp van bijvoorbeeld een laadschop wordt bemonsterd of dat de partij tijdens het verplaatsen of verladen wordt bemonsterd, geldt:

- de tijdstippen waarop een greep wordt genomen, dienen gelijkmatig of middels loting over de periode waarbinnen een partij wordt geproduceerd of verplaatst, te worden verdeeld,
- per tijdstip wordt uit de bak van de laadschop een greep genomen,
- per bak mag maximaal één greep worden genomen.

Toelichting:

Voor elke methode van monsterneming is het toereikend om eenmalig een generiek monsternemingsplan op te stellen, tenzij de werkwijze verandert. Het is niet nodig om voor iedere monsterneming een nieuw monsternemingsplan te schrijven.

5.5.4.6. Registraties monsterneming

Van iedere monsterneming dienen ten minste de volgende kenmerken te worden geregistreerd:

- type product,

- plaats van monsterneming,
- tijdstip en datum,
- greep- en/of monstercodering(en),
- te bepalen eigenschap(pen),
- een verwijzing naar het monsternemingsplan,
- eventuele bijzonderheden.

5.5.4.7. Samenstellen van mengmonsters

De grepen kunnen ter plekke of in het laboratorium worden samengevoegd.

5.5.5. Uitbesteding monsterneming en analyses

Indien de monsterneming en/of bepalingen ten behoeve van civieltechnisch onderzoek worden uitbesteed, dienen deze werkzaamheden te worden uitgevoerd door onafhankelijke laboratoria die voor de betreffende verrichting voldoen aan NEN-EN-ISO/IEC 17025 en aantoonbaar in staat zijn de monsterneming en/of bepaling overeenkomstig de in deze BRL genoemde norm uit te voeren. Laboratoria die voor monsterneming en de betreffende bepaling(en) door een onafhankelijke instantie erkend zijn, worden geacht aan deze eisen te voldoen.

5.6. Keuringsfrequentie

5.6.1. Algemeen

Bij de keuringsfrequentie wordt onderscheid gemaakt tussen eigenschappen met een variabele keuringsfrequentie en eigenschappen met een vaste keuringsfrequentie. De variabele keuringsfrequentie kan in overeenstemming met paragraaf 5.6.2 worden aangepast in afhankelijkheid van de productkwaliteit. De vaste keuringsfrequentie dient altijd te worden gehanteerd en kan niet worden aangepast. In de tabellen 14 tot en met 18 zijn voor de verschillende toepassingen de minimale keuringsfrequenties voor de van toepassing zijnde producteigenschappen gegeven.

Tabel 14. Keuringsfrequentie voor verhardingslagen

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Mengselsamenstelling	producent	-	1× per partij
Vreemde bestanddelen	visuele beoordeling	-	elke productiedag
Korrelverdeling en gehalte aan fijne bestanddelen	EN 933-1	1× per 5.000 ton, minimaal 1× per 5 productiedagen	-
Vlakheidsindex	EN 933-3	1× per 20 productiedagen	-
Los Angelescoëfficiënt	EN 1097-2	-	2× per jaar
Dicalciumsilicaatbestendigheid	EN 1744-1	-	2× per jaar
IJzerbestendigheid	EN 1744-1	-	2× per jaar
Volumebestendigheid	EN 1744-1 en Bijlage A	-	2× per jaar
CBR-waarde na 0 dagen	bijlage D van EN 14227-2	jaarproductie ≤ 40.000 ton: 1× per 10.000 ton jaarproductie > 40.000 ton: 4× per jaar	-

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Toename van de CBR-waarde na 28 dagen	bijlage D van EN 14227-2	jaarproductie ≤ 40.000 ton: 1× per 10.000 ton jaarproductie > 40.000 ton: 4× per jaar	-
Droge dichtheid en optimum vochtgehalte	EN 13286-2	-	1× per jaar

Tabel 15. Keuringsfrequentie voor straatlagen

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Mengselsamenstelling	producent	-	1× per partij
Vreemde bestanddelen	visuele beoordeling	-	elke productiedag
Korrelverdeling en gehalte aan fijne bestanddelen	EN 933-1	1× per 5.000 ton, minimaal 1× per 5 productiedagen	-
Dicalciumsilicaatbestendigheid	EN 1744-1	-	2× per jaar
IJzerbestendigheid	EN 1744-1	-	2× per jaar
Volumebestendigheid	EN 1744-1 en Bijlage A	-	2× per jaar
CBR-waarde na 0 dagen	bijlage D van EN 14227-2	jaarproductie ≤ 40.000 ton: 1× per 10.000 ton jaarproductie > 40.000 ton: 4× per jaar	-
Toename van de CBR-waarde na 28 dagen	bijlage D van EN 14227-2	jaarproductie ≤ 40.000 ton: 1× per 10.000 ton jaarproductie > 40.000 ton: 4× per jaar	-

Tabel 16. Keuringsfrequentie voor toeslagmateriaal in asfalt

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Vreemde bestanddelen	visuele beoordeling	-	elke productiedag
Korrelverdeling en gehalte aan fijne bestanddelen	EN 933-1	1× per 5.000 ton, minimaal 1× per 5 productiedagen	-
Vlakheidsindex	EN 933-3	1× per 20 productiedagen	-
Hoekigheid	EN 933-6	1× per 20 productiedagen	-
Percentage gebroken oppervlak	EN 933-5	-	1× per jaar
Los Angelescoëfficiënt	EN 1097-2	-	2× per jaar
Polijstgetal	EN 1097-8	-	1× per jaar
Volumebestendigheid	EN 1744-1 en Bijlage A	1× per 20 productiedagen	-
Vorst-dooibestandheid	EN 1367-1	-	1× per 2 jaar
Vorst-dooibestandheid in aanwezigheid van zout	EN 1367-6	-	1× per 2 jaar

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Gehalte aan grove, lichtgewicht verontreinigingen	EN 1744-1	-	1× per jaar

Tabel 17. Keuringsfrequentie voor waterbouwsteen – fijne sorteringen

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Vreemde bestanddelen	visuele beoordeling	-	elke productiedag
Korrelverdeling	EN 933-1	1× per 5.000 ton, minimaal 1× per 5 productiedagen	-
Vlakheidsindex	EN 933-3	1× per 20 productiedagen	-
Los Angelescoëfficiënt	EN 1097-2	-	2× per jaar
Volumebestendigheid	EN 1744-1 en Bijlage A	-	2× per jaar
Bestandheid tegen vriezen en dooien (optioneel)	EN 1367-1	-	1× per 2 jaar

Tabel 18. Keuringsfrequentie voor waterbouwsteen – grove sorteringen

Eigenschap	Testmethode	Keuringsfrequentie	
		Standaard	Vast
Vreemde bestanddelen	visuele beoordeling	-	elke productiedag
Korrelverdeling	EN 13383-2	1× per 20.000 ton ¹⁾	-
Percentage steenstukken met een lengte/dikte-verhouding groter dan 3	EN 13383-2	1× per 20.000 ton ¹⁾	-
Weerstand tegen breuk	EN 1926	-	1× per 5 jaar
Bestandheid tegen vocht	EN 13383-2	1× per 20 productiedagen	-
Bestandheid tegen vriezen en dooien (optioneel)	EN 13383-2	-	1× per jaar
Gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer bestaan	proef 25 St. RAW Bepalingen	-	4× per jaar

¹⁾ Tevens onmiddellijk na een productiestop van ten minste 6 maanden.

5.6.2. Aanpassing van de keuringsfrequentie

Bij aanvang vindt de productiecontrole plaats overeenkomstig de standaard keuringsfrequenties zoals weergegeven in de tabellen 14 tot en met 18. Afhankelijk van de constantheid van het productieproces mag de keuringsfrequentie worden aangepast. Als criterium geldt het aantal overschrijdingen in de voortschrijdende reeks van laatste n waarnemingen overeenkomstig tabel 19. De bij een bepaalde standaard keuringsfrequentie behorende verhoogde, verlaagde en minimale keuringsfrequenties zijn gegeven in tabel 20.

Tabel 19. Criteria voor aanpassing van de keuringsfrequentie

Aantal overschrijdingen	Totaal aantal in de reeks laatste n waarnemingen	Keuringsfrequentie
0	van 22, of	minimaal

Aantal overschrijdingen	Totaal aantal in de reeks laatste n waarnemingen		Keuringsfrequentie
≤ 1	van	38, of	
≤ 2	van	51	
0	van	10, of	verlaagd
≤ 1	van	17, of	
≤ 2	van	24	
0	van	5, of	standaard
≤ 1	van	10, of	
≤ 2	van	14	
≥ 1	van	5, en	verhoogd
≥ 2	van	10, en	
≥ 3	van	14	

Toelichting:

De verhoogde keuringsfrequentie geldt als met circa 90 % betrouwbaarheid kan worden aangetoond dat minder dan 67 % van de partijen voor de betreffende eigenschap voldoet.

De standaard keuringsfrequentie geldt als met circa 90 % betrouwbaarheid kan worden aangetoond dat ten minste 67 % van de partijen voor de betreffende eigenschap voldoet.

De verlaagde keuringsfrequentie geldt als met circa 90 % betrouwbaarheid kan worden aangetoond dat ten minste 80 % van de partijen voor de betreffende eigenschap voldoet.

De minimale keuringsfrequentie geldt als met circa 90 % betrouwbaarheid kan worden aangetoond dat ten minste 90 % van de partijen voor de betreffende eigenschap voldoet.

Tabel 20. Keuringsfrequenties civieltechnische eigenschappen

Verhoogd	Standaard	Verlaagd	Minimaal
2× per 5 productiedagen	1× per 5 productiedagen	1× per 20 productiedagen	4× per jaar, maximaal 1× per 20 productiedagen
1× per 5 productiedagen	1× per 20 productiedagen	4× per jaar, maximaal 1× per 20 productiedagen	1× per jaar
1× per 20 productiedagen, minimaal 4× per jaar	4× per jaar	2× per jaar	1× per jaar
1× per 2.500 ton	1× per 5.000 ton	1× per 10.000 ton	1× per 25.000 ton
1× per 5.000 ton	1× per 10.000 ton	1× per 20.000 ton	1× per 50.000 ton
1× per 10.000 ton	1× per 20.000 ton	1× per 40.000 ton	1× per 100.000 ton

5.7. Toetsing

5.7.1. Algemeen

Bij elke meetwaarde moet aan het criterium voor de betreffende eigenschap worden getoetst.

Afhankelijk van het resultaat dient te worden nagegaan of:

- de keuringsfrequentie moet worden aangepast, en/of
- de betreffende partij moet worden goed- of afgekeurd.

Bij elke overschrijding dient de oorzaak te worden nagegaan en te worden vastgesteld of het productieproces bijsturing nodig heeft.

5.7.2. Vaste keuringsfrequentie

(Deel)partijen worden goedgekeurd als de meetwaarde aan de betreffende eis voldoet.

5.7.3. Variabele keuringsfrequentie

Alleen bij een verhoogde keuringsfrequentie worden (deel)partijen op grond van het toetsingsresultaat goed- of afgekeurd. (Deel)partijen worden goedgekeurd als de meetwaarde aan de betreffende eis voldoet.

5.8. Wijzigingen in het productieproces

Wijzigingen in het productieproces, de productsamenstelling en/of (herkomst van) de grondstoffen en de gevolgen hiervan voor de kwaliteit van het product dienen terstond te worden gemeld aan de certificatie-instelling. Deze beoordeelt of de wijziging de prestatie(s) van de producteigenschappen kan beïnvloeden, waarmee herbeoordeling van de betreffende prestatie(s) aan de orde is.

6. Externe conformiteitsbeoordelingen

6.1. Algemeen

Ten behoeve van het verlenen van het KOMO-productcertificaat voert de certificatie-instelling een toelatingsonderzoek uit. Na afgifte van het KOMO-productcertificaat voert de certificatie-instelling periodieke beoordelingen uit.

6.2. Toelatingsonderzoek

De aanvrager van het productcertificaat geeft aan welke producten moeten worden opgenomen in het af te geven productcertificaat. De aanvrager verstrekt alle relevante gegevens van deze producten ten behoeve van het opstellen van de productspecificatie en de verklaring over de productkenmerken zoals die zullen worden opgenomen in het af te geven productcertificaat.

Ten behoeve van het verlenen van het productcertificaat voert de certificatie-instelling een toelatingsonderzoek uit waarbij:

- De certificatie-instelling beoordeelt of de aanvrager in staat is om door middel van zijn interne kwaliteitsbewaking bij voortduring te waarborgen dat de producten de kenmerken bezitten, respectievelijk de prestaties leveren zoals deze in de hoofdstukken 3 en 4 in deze BRL zijn vastgelegd. Beoordeling van het productieproces en van het gereed product maken hiervan deel uit,
- De certificatie-instelling beoordeelt of de operationele systematiek van de interne kwaliteitsbewaking voldoet aan de eisen in hoofdstuk 5 van deze BRL,
- De certificatie-instelling onderzoekt of de specificaties van ieder product in overeenstemming zijn met de eisen. De certificatie-instelling beoordeelt de kwaliteit van ten minste drie verschillende partijen uit de productstroom die in een bepaalde periode zijn geproduceerd. Partijen worden gedefinieerd als aangegeven in paragraaf 5.5.4.2. De producent dient te onderbouwen dat zowel de onderzochte partijen als de productieperiode representatief zijn voor de productie van het slakmengsel, respectievelijk de slak. Het is niet toegestaan een partij meer dan één maal te onderzoeken,
- De monsterneming mag door de producent worden uitgevoerd of aan een hiervoor erkende instelling worden uitbesteed. De monsterneming moet worden uitgevoerd met inachtneming van het gestelde in paragraaf 5.5.4. Indien de monsterneming door de producent zelf wordt uitgevoerd, dient ten minste één partij in het bijzijn van de certificatie-instelling te worden bemonsterd.

Waar van toepassing zal nagegaan worden of de verstrekte documenten ten aanzien van het product en/of interne kwaliteitsbewaking en de daarin vermelde resultaten voldoen aan de eisen in deze beoordelingsrichtlijn.

6.2.1.1. Aantal bepalingen

Het toelatingsonderzoek wordt op minimaal 3 verschillende partijen uitgevoerd. In principe wordt één monster per partij in enkelvoud onderzocht. Voor de eigenschappen waarvoor initieel één bepaling is vereist, wordt indien mogelijk van elk van de minimaal 3 monsters een representatief deel genomen. De delen worden samengevoegd tot één samengesteld monster dat op de betreffende eigenschap wordt onderzocht.

Het totale aantal bepalingen per eigenschap dient hierbij ten minste gelijk te zijn aan:

SLAKMENGSEL EN SLAK VOOR VERHARDINGSLAGEN:

• mengselsamenstelling	3
• vreemde bestanddelen	3
• korrelverdeling en gehalte aan fijne bestanddelen	3
• volumebestendigheid	3
• CBR-waarde na 0 dagen	3
• overige eigenschappen paragraaf 4.1.1, 4.1.2 of 4.1.3	1

SLAKMENGSEL EN SLAK VOOR STRAATLAGEN:

• mengselsamenstelling	3
• vreemde bestanddelen	3
• korrelverdeling en gehalte aan fijne bestanddelen	3
• volumebestendigheid	3
• overige eigenschappen paragraaf 4.2.1, 4.2.2 of 4.2.3	1

SLAK VOOR TOESLAGMATERIAAL IN ASFALT:

• vreemde bestanddelen	3
• korrelverdeling en gehalte aan fijne bestanddelen	3
• volumebestendigheid	3
• overige eigenschappen paragraaf 4.3.1	1

SLAK VOOR STEENBESTORTINGEN, BALLASTLAGEN, VULLAGEN EN FILTERLAGEN – FIJNE SORTERINGEN:

• vreemde bestanddelen	3
• korrelverdeling	3
• volumebestendigheid	3
• overige eigenschappen paragraaf 4.4.1	1

SLAK VOOR STEENBESTORTINGEN, BALLASTLAGEN, VULLAGEN EN FILTERLAGEN – GROVE SORTERINGEN:

• vreemde bestanddelen	3
• korrelverdeling	3
• percentage steenstukken met een lengte-dikteverhouding groter dan 3	3
• bestandheid tegen vocht	3
• gehalte aan steenstukken die grotendeels uit ijzer bestaan	3
• overige eigenschappen paragraaf 4.4.2	1

6.2.1.2. *Toetsing*

Tot toelating van het product wordt overgegaan wanneer alle onderzochte eigenschappen aan de betreffende eis voldoen. Hierbij wordt iedere meetwaarde afzonderlijk getoetst.

Ten aanzien van de essentiële productkenmerken, zoals opgenomen in de Annex ZA van de geharmoniseerde Europese norm, met de daarbij behorende onderdelen van de interne kwaliteitsbewaking overtuigt de certificerende instelling zich ervan dat de uitspraken voldoen aan de in deze beoordelingsrichtlijn gestelde eisen.

Van het toelatingsonderzoek wordt een rapportage opgesteld, op basis waarvan het productcertificaat, al dan niet kan worden verleend.

6.3. Aard en frequentie periodieke beoordelingen

6.3.1. Algemeen

De certificatie-instelling voert na afgifte van het productcertificaat periodieke beoordelingen uit bij de certificaathouder op de naleving van zijn verplichtingen. Over de aard, omvang en frequentie van de uit te voeren periodieke beoordelingen beslist het College van Deskundigen.

Bij de inwerkingtreding van deze beoordelingsrichtlijn is de frequentie vastgesteld op 4 periodieke beoordelingen per jaar.

In het auditprogramma zijn de aard en frequenties vastgelegd van de periodieke beoordelingen.

Deze hebben betrekking op:

- Het interne kwaliteitsbewaking van de certificaathouder,
- De resultaten van de door de certificaathouder uitgevoerde controles,
- De juiste wijze van merken van de gecertificeerde producten,
- De naleving van de vereiste procedures,

waarbij nagaan wordt of voldaan wordt aan de eisen in deze beoordelingsrichtlijn.

Het auditprogramma is gepubliceerd op de website van de schemabeheerder.

De bevindingen van elke uitgevoerde beoordeling zullen door de certificatie-instelling naspeurbaar worden vastgelegd in een rapport.

Ten aanzien van de essentiële productkenmerken, zoals vermeld in bijlage ZA van de geharmoniseerde Europese norm, met de daarbij behorende onderdelen van de interne kwaliteitsbewaking overtuigt de certificerende instelling zich ervan dat de uitspraken voldoen aan de in deze beoordelingsrichtlijn gestelde eisen.

6.3.2. Verificatie

6.3.2.1. Kwaliteit van producten

Ten minste 1× per jaar worden de resultaten van de productiecontrole middels een extern uitgevoerd laboratoriumonderzoek onder regie van de certificatie-instelling bij ten minste één product geverifieerd, waarbij de van toepassing zijnde producteigenschappen worden bepaald, rekening houdend met de keuringsfrequentie. Ten minste 1× per 5 jaar dienen daarbij alle producten, voor zover gecertificeerd, op deze wijze te zijn geverifieerd.

De resultaten van het uitgevoerde onderzoek worden getoetst aan de van toepassing zijnde producteisen (hoofdstuk 4). Indien een onderzoeksresultaat niet voldoet kan bij twijfel een reservemonster worden onderzocht op de afwijkende eigenschappen.

Bij niet voldoen dient de producent na te gaan wat de oorzaak daarvan kan zijn en worden waar mogelijk corrigerende maatregelen genomen. De certificatie-instelling voert vervolgens een extra verificatie uit. Indien het resultaat van de tweede verificatie voldoet, is geen verdere actie nodig. Indien het resultaat van de tweede verificatie eveneens niet voldoet neemt de certificatie-instelling een sanctie in overeenstemming met het certificatiereglement.

6.3.2.2. Uitvoering van laboratoriumproeven

De verificatie van de uitvoering van laboratoriumproeven heeft betrekking op alle proeven die de producent in eigen beheer uitvoert. Dit kan worden gecombineerd met de in paragraaf 6.3.2.1

beschreven verificatie van de producteigenschappen. Elke intern uitgevoerde proef dient ten minste 1× per jaar onder regie van de certificatie-instelling te worden geverifieerd. Hiertoe worden van een monster drie deelmonsters afgesplitst: het eerste deelmonster wordt door de producent onderzocht, het tweede door het extern laboratorium en het derde wordt door de producent bewaard in het geval dat aanvullend onderzoek gewenst is.

Het verschil tussen twee meetwaarden mag niet groter zijn dan 2× de reproduceerbaarheid R van de betreffende bepalingsmethode. Niet voor alle eigenschappen is de reproduceerbaarheid R bekend. Voor de korrelverdeling, Los Angeles-coëfficiënt, volumebestendigheid en de vlakheidsindex gelden de volgende maximale (absolute) verschillen:

- korrelverdeling (NEN-EN 933-1):
 - zeven ≥ 4 mm: per zeef maximaal 10 % verschil;
 - zeven < 4 mm: per zeef maximaal 5 % verschil; en
 - zeer fijn materiaal (63 μm): maximaal 2 % verschil.
- Toelichting:
In veel gevallen zal de korrelverdeling extern nat (door middel van wassen) worden bepaald en intern droog. In dat geval dient de relatie tussen de natte en de droge zeping te worden bepaald aan de hand van een factor. Vergelijking dient dan plaats te vinden tussen de resultaten van de natte zeping en van de gecorrigeerde droge zeping.
- Los Angeles-coëfficiënt (NEN-EN 1097-2):
maximaal 11 absoluut verschil
- Volumebestendigheid (Bijlage A):
maximaal 1,0 % (V/V) verschil
- vlakheidsindex (NEN-EN 933-3):
 - voor graderingen met maximale korrelafmeting $D < 40$ mm: maximaal 3 % m/m verschil;
 - voor graderingen met maximale korrelafmeting $D < 10$ mm: maximaal 10 % m/m verschil.

Opmerking:

Bij de beoordeling van de resultaten van de korrelverdeling kan de afwijking groter zijn als gevolg van het monsterverdelen. Bij de beoordeling dient daarmee rekening te worden gehouden.

Indien het onderzoeksresultaat niet voldoet aan deze eisen, dienen de producent en certificatie-instelling na te gaan wat de oorzaak daarvan kan zijn en worden waar mogelijk corrigerende maatregelen genomen. De certificatie-instelling voert daarna een extra verificatie uit in de operationele maand na de vaststelling. Indien het onderzoeksresultaat voldoet, behoeft de producent geen verdere actie te ondernemen. Indien het tweede onderzoeksresultaat eveneens niet voldoet neemt de certificatie-instelling een sanctie overeenkomstig het hiervoor door het College van Deskundigen vastgestelde beleid. Indien het tweede onderzoeksresultaat voldoet, behoeft geen verdere actie te worden ondernomen.

6.3.2.3. Monsterneming

De monsterneming dient door de producent te worden uitgevoerd in het bijzijn van de certificatie-instelling of te worden uitbesteed aan een externe instantie overeenkomstig paragraaf 5.5.5. Bij de monsterneming moet verder het gestelde in paragraaf 5.5.4 in acht worden genomen.

De monsters dienen door een extern laboratorium te worden onderzocht dat voldoet aan de criteria van paragraaf 5.5.5. De resultaten van de verificatie kunnen bij de productiecontrole worden gebruikt.

6.4. Tekortkomingen

6.4.1. Weging van tekortkomingen

De weging en opvolging van tekortkomingen en het sanctiebeleid zijn vastgelegd in een sanctiereglement bij deze beoordelingsrichtlijn, welke is gepubliceerd op de website van de schemabeheerder van deze BRL.

6.4.2. Onderzoek bij klachten

Indien naar het oordeel van de certificatie-instelling klachten van derden en/of de verificatie van de resultaten van de productiecontrole en de daaraan verbonden conclusies aanleiding geven tot nader onderzoek naar het betreffende product, dient het door de certificatie-instelling uit te voeren onderzoek te worden uitbesteed aan een onafhankelijke instelling, waarbij moet worden voldaan aan paragraaf 5.5.5. Het onderzoek bestaat uit de keuring van ten minste één partij waarbij minimaal één monster wordt onderzocht. Bij de monsterneming moet het gestelde in paragraaf 5.5.4 in acht worden genomen.

Tot goedkeuring van een partij wordt overgegaan als elke meetwaarde aan de betreffende eis voldoet.

6.5. Tijdelijk geen productie c.q. levering

In het geval (tijdelijk) geen producten worden geproduceerd en/of uitgeleverd kan, bij een stop langer 12 maanden, op verzoek van de certificaathouder de geldigheid van zijn productcertificaat (tijdelijk) worden opgeschort. Een dergelijke opschorting kan door de certificatie-instelling voor in totaal maximaal 2 jaar worden verleend. Nadat de opschorting is verleend kan een certificaathouder verzoeken om zijn opschorting eerder te beëindigen.

Bij een opschortingsperiode langer dan 1 jaar dient voorafgaand aan de hervatting van productie en levering onder productcertificaat middels een extra beoordeling te worden nagegaan of nog aan alle eisen in deze beoordelingsrichtlijn wordt voldaan en de opgeschorte status kan worden omgezet naar een geldige status.

7. Eisen te stellen aan de certificatie-instelling

7.1. Algemeen

De certificatie-instelling moet beschikken over een procedure waarin de algemene regels zijn vastgelegd die bij certificatie worden gehanteerd.

7.2. Certificatiepersoneel

Het bij certificatie betrokken personeel is te onderscheiden naar:

- Certificatie assessor / Reviewer: belast met het uitvoeren van ontwerp en documentatiebeoordelingen, toelatingen, beoordelen van aanvragen en het reviewen van de conformiteitsbeoordelingen,
- Inspecteur: belast met de uitvoering van de externe controle bij de certificaathouder,
- Beslisser: belast met het nemen van beslissingen naar aanleiding van uitgevoerde toelatingsonderzoeken en over voortzetting van certificatie naar aanleiding van uitgevoerde controles.

7.2.1. Competentie criteria certificatie personeel

De kwalificatie eisen voor het certificatie personeel bestaan uit kwalificatie eisen voor het uitvoerende certificatiepersoneel zoals vastgelegd in onderstaande tabel. De competentie van het betrokken certificatiepersoneel moet aantoonbaar zijn vastgelegd.

Competenties	Certificatie assessor Reviewer	Inspecteur	Beslisser
Basis competenties			
• Kennis van bedrijfsprocessen • Vakbekwaam kunnen beoordelen	• HBO denk- en werk niveau • 2 jaar audit ervaring	• MBO denk- en werk niveau • 2 jaar vakinhoudelijk relevante werkervaring en/of 2 jaar audit ervaring	• HBO denk- en werk niveau • 5 jaar relevante werkervaring waarvan ten minste 2 jaar m.b.t. certificatie
Auditvaardigheden	N.v.t.	• Training auditvaardigheden • Deelname aan minimaal 4 inspectie- bezoeken terwijl minimaal 1 inspectie-bezoek zelfstandig werd uitgevoerd onder supervisie	N.v.t.
Technische competenties			
Kennis van de chemische en fysische eisen aan korrelvormige bouwstoffen	• De vereiste kennis op het gebied van de onder deze beoordelingsrichtlijn gecertificeerde producten en productieprocessen mag zijn opgedaan door opleiding en/of werkervaring en/of interne training	• De vereiste kennis op het gebied van de onder deze beoordelingsrichtlijn gecertificeerde producten en productieprocessen mag zijn opgedaan door opleiding en/of werkervaring en/of interne training	N.v.t.
Specifieke technische competenties	Kennis van de onderliggende normen en regelgeving	• Kennis van de onderliggende normen en regelgeving	N.v.t.
Witness testing	• N.v.t.	• Interne training	N.v.t.

7.2.2. Kwalificatie certificatiepersoneel

Certificatiepersoneel moet aantoonbaar zijn gekwalificeerd door toetsing van kennis en kunde aan bovenvermelde eisen. Indien kwalificatie plaats vindt op grond van afwijkende criteria, moet dit schriftelijk zijn vastgelegd.

De bevoegdheid ten aanzien van het kwalificeren moet in het kwaliteitssysteem van de certificatie-instelling zijn vastgelegd.

7.3. Rapportage toelatingsonderzoek en periodieke beoordelingen

De certificatie-instelling legt de bevindingen van haar toelatingsonderzoeken en periodieke beoordelingen vast in een eenduidig rapport. Een rapport moet aan de volgende eisen voldoen:

- **Volledigheid**; in de rapportage wordt een onderbouwd verslag gedaan van de vastgestelde mate van conformiteit met de in deze in de beoordelingsrichtlijn gestelde eisen,
- **Traceerbaarheid**; de bevindingen waarop uitspraken zijn gebaseerd moeten traceerbaar zijn vastgelegd.

7.4. Beslissingen over productcertificaat

De beslissing over de verlening van een productcertificaat of de oplegging van sancties ten aanzien van het productcertificaat moet zijn gebaseerd op de in het dossier vastgelegde bevindingen.

De resultaten van een toelatingsonderzoek en een periodieke beoordeling (ingeval van een kritieke tekortkoming) moeten worden beoordeeld door een reviewer.

Op basis van de uitgevoerde review wordt door de beslisser vastgesteld of:

- het productcertificaat kan worden verleend,
- sancties opgelegd worden,
- het productcertificaat geschorst of ingetrokken moet worden.

De reviewer en beslisser mogen niet betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de bevindingen waarop de beslissing wordt genomen. De beslissing moet traceerbaar worden vastgelegd.

7.5. Rapportage aan het College van Deskundigen

Over de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan ten aanzien van de productcertificaten op basis van deze beoordelingsrichtlijn wordt door de certificatie-instellingen tenminste jaarlijks gerapporteerd aan het College van Deskundigen. In deze rapportage moeten geanonimiseerd de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- aantal verleende en ingetrokken certificaten
- aantal uitgevoerde controles in relatie tot de vastgestelde frequentie,
- aantal uitgevoerde toelatingsonderzoeken,
- resultaten van de beoordelingen,
- opgelegde maatregelen bij geconstateerde tekortkomingen,
- ontvangen klachten van derden over gecertificeerde producten.

7.6. Interpretatie van eisen

Het College van Deskundigen mag de interpretatie van in deze beoordelingsrichtlijn gestelde eisen vastleggen in één of meer interpretatiedocumenten. De interpretatie-documenten zijn beschikbaar via de website van de schemabeheerder van deze beoordelingsrichtlijn. Iedere certificatie-instelling die gebruik maakt van deze beoordelingsrichtlijn is verplicht de daarin vastgelegde interpretaties te hanteren

8. LIJST VAN VERMELDE DOCUMENTEN

8.1. Wet- en regelgeving

CPR	<i>Europese bouwproducten verordening (305/2011)</i>
Besluit bodemkwaliteit	<i>Besluit van 22 november 2007, houdende regels inzake de kwaliteit van de bodem (Besluit bodemkwaliteit) met aanvullingen</i>
Regeling bodemkwaliteit 2022	<i>Regeling van 18 november 2022, nr. IENW/BSK- (Rbk 2022) 2022/203483DJZ2007124397, houdende vaststelling van de Regeling bodemkwaliteit 2022</i>
Besluit activiteiten leefomgeving	<i>Besluit van 3 juli 2018, houdende regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving (Besluit activiteiten leefomgeving) met aanvullingen</i>
Tijdelijke regeling verbod en vergunningplicht toepassing LD- en ELO- staalslak	<i>Regeling van 18 juli 2025, nr. IENW/BSK-2025/179312, houdende een tijdelijk verbod en een vergunningplicht op het toepassen van LD- en ELO-staalslak</i>

8.2. Normatieve documenten

BRL 9310	<i>Beoordelingsrichtlijn voor het KOMO® productcertificaat voor LD-staalslak(mengsel) voor toepassing in de wegenbouw, SGS Intron Certificatie, 25 oktober 2016</i>
BRL 9328	<i>Beoordelingsrichtlijn voor het KOMO® productcertificaat en NL BSB® productcertificaat voor ELO-staalslak voor toepassing in de wegenbouw en kust- en oeverwerken, SGS Intron Certificatie, 24 april 2008 met wijzigingsblad van 31 december 2014</i>
BRL 9345	<i>Nationale Beoordelingsrichtlijn voor het NL BSB® productcertificaat voor slakken en slakmengsels voor toepassing in GWW-werken, SGS Intron Certificatie en Kiwa Nederland B.V., 7 oktober 2015.</i>
BRL 2506-2	<i>Nationale Beoordelingsrichtlijn voor recyclinggranulaten, deel 2: het NL BSB®-productcertificaat, Stichting Kwaliteitsborging, Geldermalsen, 15 juli 2019</i>
NEN-EN 933-1:2012 en	<i>Beproevingsmethoden voor geometrische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 1: Bepaling van de korrelverdeling. Zeefmethode, NEN, Delft, 1 januari 2012.</i>

NEN-EN 933-3:2012 en	<i>Beproevingmethoden voor geometrische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 3: Bepaling van korrelvorm. Vlakheidsindex, NEN, Delft, 1 januari 2012.</i>
NEN-EN 933-5:2022 en	<i>Beproevingmethoden voor geometrische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 5: Bepaling van het percentage van gebroken oppervlakken in grove toeslagmaterialen, NEN, Delft, 1 november 2022.</i>
NEN-EN 933-6:2023 en	<i>Beproevingmethoden voor geometrische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 6: Beoordeling van oppervlakte-eigenschappen - Stroomcoëfficiënt van toeslagmaterialen, NEN, Delft, 1 januari 2023.</i>
NEN-EN 933-9:2022 en	<i>Beproevingmethoden voor geometrische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 9: Beoordeling van fijn materiaal - Methyleenblauwproef, NEN, Delft, 1 maart 2022.</i>
NEN-EN 1097-2:2020 en	<i>Beproevingmethoden voor de bepaling van mechanische en fysische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 2: Methoden voor de bepaling van de weerstand tegen verbrijzeling, NEN, Delft, 1 april 2020.</i>
NEN-EN 1097-6:2022 en	<i>Beproevingmethoden voor de bepaling van mechanische en fysische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 6: Bepaling van de deeltjesdichtheid en de wateropname, NEN, Delft, 1 maart 2022.</i>
NEN-EN 1097-8:2020 en	<i>Beproevingmethoden voor de bepaling van mechanische en fysische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 8: Bepaling van de polijstwaarde, NEN, Delft, 1 april 2020.</i>
NEN-EN 1367-1:2007 en	<i>Beproevingmethoden voor de thermische eigenschappen en verwerking van toeslagmaterialen. Deel 1: Bepaling van de bestandheid tegen vriezen en dooien, NEN, Delft, 1 april 2007.</i>
NEN-EN 1367-6:2008 en	<i>Beproevingmethoden voor de thermische eigenschappen en verwerking van toeslagmaterialen. Deel 6: Bepaling van de bestandheid tegen vorst en dooi in aanwezigheid van zout (NaCl), NEN, Delft, 1 september 2008.</i>
NEN-EN 1744-1:2009/A1:2012 en	<i>Beproevingmethoden voor de chemische eigenschappen van toeslagmaterialen. Deel 1: Chemische analyse, NEN, Delft, 1 december 2012.</i>
NEN-EN 1926:2007 en	<i>Beproevingmethoden voor natuursteen – Bepaling van de éénassige druksterkte, NEN, Delft, 1 januari 2007.</i>

NEN-EN 13043:2003/C1:2006 en	<i>Toeslagmaterialen voor asfalt en oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden, NEN, Delft, 1 juli 2006.</i>
NEN-EN 13242:2003/A1:2008 en	<i>Toeslagmaterialen voor ongebonden en hydraulisch gebonden materialen voor civieltechnische- en wegenbouw, NEN, Delft, 1 januari 2008.</i>
NEN-EN 13285:2018 en	<i>Ongebonden mengsels. Eisen, NEN, Delft, 1 juli 2018.</i>
NEN-EN 13286-2:2010/C1:2012 en	<i>Ongebonden en hydraulisch gebonden mengsels. Deel 2: Beproevingmethoden voor het bepalen van de laboratoriumreferentiedichtheid en het watergehalte. Proctorverdichting, NEN, Delft, 1 december 2012.</i>
NEN-EN 13383-1:2002/C1:2006 en	<i>Waterbouwsteen. Deel 1: Specificatie, NEN, Delft, 1 juli 2006.</i>
NEN-EN 13383-2:2019 nl	<i>Waterbouwsteen. Deel 2: Beproevingmethoden, NEN, Delft, 1 juni 2019</i>
NEN-EN 14227-2:2013 en	<i>Hydraulisch gebonden mengsels. Specificaties. Deel 2: Met slak gebonden mengsels van korrelvormige materialen, NEN, Delft, 1 mei 2013.</i>
Standaard RAW Bepalingen	<i>Standaard RAW Bepalingen 2020, Stichting CROW, Ede.</i>

BIJLAGE A: Bepalingsmethode volumebestendigheid

Voor de uitvoering van de proef is een monster van minimaal 25 kg nodig. De bepaling van de volumebestendigheid dient te worden uitgevoerd in overeenstemming met paragraaf 19.3 van EN 1744-1. In afwijking van paragraaf 19.3.4 dient het analysemonster als volgt te worden voorbereid:

Zeef het monster af over de zeef 22,4 mm, indien het materiaal korrels > 22,4 mm bevat. Breek de korrels op zeef 22,4 mm tot korrels < 22,4 mm en voeg de gebroken korrels bij de fractie < 22,4 mm.

Opmerking:

De proef wordt uitgevoerd op korrels van 0 tot maximaal 22,4 mm.

Zeef het monster in de in onderstaande tabel genoemde fracties. Indien het monster te weinig fijn bevat, dient de nog benodigde hoeveelheid fijn te worden verkregen door het niet-gebruikte deel van de korrels te breken.

Stel op basis van de maximale korrelgrootte in het monster een analysemonster samen van 4,5 kg conform onderstaande tabellen.

Tabel 21. Samenstelling analysemonster (aandeel in % m/m)

Maximale korrelgrootte	8 mm	11,2 mm	16 mm	22,4 mm
Zeeffractie	Aandeel (% m/m)			
0 – 0,5 mm	15	15	15	15
0,5 – 2 mm	15	15	15	15
2 – 5,6 mm	20	20	20	20
5,6 – 8 mm	50	10	10	10
8 – 11,2 mm	n.v.t.	40	11	11
11,2 – 16 mm	n.v.t.	n.v.t.	29	14
16 – 22,4 mm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	15

Tabel 22. Samenstelling analysemonster (hoeveelheid in gram)

Maximale korrelgrootte	8 mm	11,2 mm	16 mm	22,4 mm
Zeeffractie	Hoeveelheid (g)			
0 – 0,5 mm	675	675	675	675
0,5 – 2 mm	675	675	675	675
2 – 5,6 mm	900	900	900	900
5,6 – 8 mm	2250	450	450	450
8 – 11,2 mm	n.v.t.	1800	495	495
11,2 – 16 mm	n.v.t.	n.v.t.	1305	630
16 – 22,4 mm	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	675

Doe het afgewogen materiaal in een bak of emmer en voeg zo nodig 3 % (m/m) water toe (135 g). Homogeniseer het analysemonster en zorg er voor dat de proef binnen 24 uur is gestart.